

žurnál

Žurnál Univerzity Palackého v Olomouci | prosinec 2014 | číslo 2 | ročník 24

téma

Věda a výzkum
dostaly univerzitu
do vybrané
společnosti

Univerzita Palackého
v Olomouci

Genius loci...

Olomouc – univerzitní město

24 000 studentů na 8 fakultách
přes **300 oborů** Bc., Mgr. a Ph.D.
zahraniční **stáže a praxe** při studiu
nejrychleji **rostoucí vědecký výkon**
individuální přístup ke studentům
jediné **studentské město** v ČR

Kde se dozvědět víc...

Den otevřených dveří:
17. ledna 2015

Podání přihlášek ke studiu:
1. listopadu 2014–28. února 2015

www.studuj.upol.cz

Univerzita Palackého
v Olomouci

obsah

- 2 — Věda a výzkum dostaly univerzitu do vybrané společnosti
- 5 — Start Nadace Univerzity Palackého podpoří Česká spořitelna jedním milionem korun
- 7 — Mladý algolog poodkryl pradávnou historii sinic
- 9 — Děkanse se splnil sen: právnická fakulta získala první akreditaci pro habilitační řízení
- 9 — Na přírodovědeckou fakultu se vrátili její stříbrní a zlatí absolventi
- 10 — Alena Vavrdová vytvořila regionální učebnici vlastivědy Olomouc a já
- 10 — Dva velkomoravské otazníky v podání Miloslava Pojsla
- 11 — Daniel Schacter přednášel o lidské paměti
- 11 — Krokoměr mění život, motivuje k pohybu
- 12 — Studenti zubního lékařství zachránili fantomy, budou na nich trénovat
- 12 — Noví senátoři fakulty zdravotnických věd
- 13 — Portrét – Michael Beckerman
- 16 — Fotostory – Veletrh Gaudeamus
- 17 — Kaleidoskop krátkých zpráv a jazykové okénko
- 18 — Úspěchy akademiků a studentů
- 20 — Netopýři jižní dorazili na Hanou
- 21 — Olomoučtí vědci přišli s metodou, která pomůže snáze odhalit vážné nemoci
- 22z — Business Camp: Když se podnikatelé utáboří na univerzitě
- 26 — „Každý student bude absolventem. Navždy“ (rozhovor s Leonou Axelssonovou)
- 30 — Doporučuji (co čte, poslouchá a sleduje akademická obec)
- 32 — Z akademika politikem
- 33 — Cesta za Erasmem jako pouť aneb Na kole tam a zase zpátky
- 35 — Náš člověk v Americe: Nejdůležitější je motivace
- 37 — Dobročinný bleší trh i noc venku – univerzita podporuje charitu
- 38 — Christoph von Passy, jeden ze strýců Lafayetteova nepovedeného útěku z Olomouce před 220 lety
- 39 — Zrcadlení ukrajinsky: Česko – nová stránka v knize mého života
- 40 — Poslední slovo & komiks

Vážení kolegové a kolegyně, milí studenti,

od vydání prvního čísla nového Žurnálu se přihodila řada důležitých událostí, kterými se naše alma mater může pyšnit. V americkém žebříčku Best World Universities se Univerzita Palackého dostala mezi 500 nejlepších akademií světa, přičemž je jednou z pouhých tří českých univerzit, které v tomto hodnocení figurují. Výsledek mne těší o to více, že hlavním kritériem byl dosažený vědecký výkon a v této disciplíně (řečeno sportovní terminologií) porážíme poslední dobou všechny ostatní konkurenty v České republice. Univerzita zároveň zahájila ofenzivu i v oblasti práce s absolventy. Systematicky vedená kampaň „UP-solvent“, jejíž tváří je známý moderátor Událostí Jakub Železný, usiluje o vytvoření početného klubu absolventů a o posílení jejich sounáležitosti s Univerzitou Palackého. Rýsuje se rovněž vznik Nadačního fondu UP s podporou České spořitelny, silného a spolehlivého komerčního partnera. Nesmím ovšem zapomenout na událost zdaleka nejvýznamnější. V listopadu jsme si připomněli 25. výročí pádu komunistického režimu. Jsem pyšný, že večerního pochodu městem a shromáždění před pedagogickou fakultou se zúčastnily, navzdory špatnému počasí, stovky studentů a zaměstnanců univerzity. Jako ještě nerozkoukaný student prvního ročníku jsem byl na podzim roku 1989 pouze jedním z mnoha aktérů této historické změny. O to více ovšem pociťuji povinnost ještě jednou poděkovat Josefu Jařabovi i mým (tehdy) starším spolužákům v čele studentského stávkového výboru. I díky nim je dnes Univerzita Palackého institucí, která může svobodně naplňovat své cíle v oblasti vzdělání i výzkumu a sloužit této zemi. A abych nezapomněl. Všem přeji hezké a šťastné Vánoce a vydařený nový rok.

Jaroslav Miller

rektor Univerzity Palackého v Olomouci

Věda a výzkum dostaly univerzitu do vybrané společnosti

Univerzita Palackého opět zabodovala v mezinárodním hodnocení vysokých škol. Poté co se letos dostala poprvé na seznam nej kvalitnějších světových univerzit, který sestavuje The Center for World University Rankings, uspěla nedávno také v hodnocení U.S.News. Ve světovém srovnání v něm obsadila 488. místo. Z českých vysokých škol se ve vybrané společnosti 500 nejlepších světových univerzit ocitla ještě Univerzita Karlova (179. pozice) a České vysoké učení technické (371. místo).

Rektora Jaroslava Millera výsledek univerzity nepřekvapil, ale potěšil. „Jsem rád, že se naše univerzita stále častěji umísťuje mezi vysoce hodnocenými českými univerzitami i v mezinárodním srovnání. Vnímám to jako ocenění práce i jako motivaci stále se zlepšovat,“ uvedl Miller.

Žebříček Best Global University Rankings vychází z databáze a analytických aplikací společnosti Thomson Reuters, do

jejíhož portfolia náleží bibliografická a citační databáze Web of Science či analytický nástroj pro biometrické srovnání vědeckého výkonu InCites. Hodnocení tedy sleduje primárně vědecko-výzkumnou činnost, ale některé indikátory jsou zaměřené i na kvalitu výuky. Kromě počtu publikací, citací a souvisejících údajů hraje roli i vyjádření asi osmi tisíc akademiků z celého světa, které databáze Thomson Reuters sdružuje.

Trend je dlouhodobý

Právě důraz na vědeckou práci a excelenci stojí podle vedení univerzity za úspěšným hodnocením Univerzity Palackého. „Tento trend je dlouhodobý a začíná se projevovat ve všech ukazatelích. Mezinárodní srovnání v podobě rankingů jsou jedním z nich,“ doplnil rektor.

Dobré výsledky univerzita potvrzuje i v další analýze zaměřené na hodnocení více než pěti tisíc institucí z hlediska vědeckého výkonu – Scimago Institutions Rankings, která vychází z údajů databáze SciVerse Scopus z portfolia společnosti Elsevier. „Rychlost našeho zlepšení je velmi vysoká. Za posledních pět let se Univerzita Palackého v tomto hodnocení v některých kritériích posunula o čtyři sta až šest set příček výše,“ doplnil Miller. Největší posun nastal u indikátoru, který sleduje excelentní publikace. Velkého zlepšení univerzita dosáhla mimo jiné v počtu i podílu publikací, které jsou citované v patentových přihláškách.

Vědci pilně publikují, přibývá doktorandů

Výsledné skóre žebříčku Best Global Universities Rankings se skládá z deseti indikátorů s různou vahou. K těm nejvýznamnějším patří celosvětová a regionální vědecká reputace vysoké školy. Následují bibliometrické ukazatele jako například počet publikací či počet vysoce citovaných publikací (tedy těch, které náleží mezi deset procent nejcitovanějších prací v daném oboru), počet citací, normalizovaná citovanost či mezinárodní spolupráce. Závěrečné ukazatele hodnotí počet udělených doktorských titulů celkem, respektive v přepočtu na jednoho akademického pracovníka.

Právě publikace o kvalitních výstupech olomouckých vědců, které mají odezvu

v odborném světě, patří k silným stránkám univerzity. V podílu vysoce citovaných článků se dokonce pohybuje na 222 pozici, což je lepším výsledkem, než kterým se může pochlubit Univerzita Karlova (473) či ČVUT (305). Nejlepšího výsledku, 162. pozice, olomoucká univerzita dosáhla v normalizované citovanosti, která zohledňuje velikost instituce. Velmi dobře si vede i v počtu udělených doktorských titulů na jednoho akademického pracovníka (250. příčka).

Zvýšená prestiž

Podle vedoucí referátu podpory strategie Zuzany Polanské je umístění mezi 500 univerzitami úspěchem, který především

posiluje reputaci univerzity. Může mít i synergický efekt. „Může nepřímo zvýšit naši šanci i pro další rankingy. Důležité je i to, že čím víc budeme v povědomí mezinárodní, nejen vědecké komunity, tím budeme mít lepší pozici pro navázání dalších mezinárodních spoluprací,“ uvedla Polanská.

Letošní výsledky navázaly na dřívější analýzu Thomson Reuters z databáze Web of Science, která sleduje citovanost vědeckých článků i bibliografické informace o článcích z více jak 12 500 předních světových vědeckých a odborných časopisů ze všech oblastí vědy. Univerzita Palackého podle ní dosáhla v letech 2002 až 2011 nadprůměrného výsledku. →

Žebříček excelence českých univerzit podle prvního decilu citací

Číslo vyjadřuje celkovou pozici v jednotlivých letech mezi 5100 sledovanými institucemi bez závislosti na její velikosti.

	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Univerzita Palackého	1460	1438	1417	1300	1247	1093
Univerzita Karlova	1497	1503	1508	1490	1465	1381
Masarykova univerzita	1556	1572	1615	1618	1613	1559
České vysoké učení technické	1325	1258	1312	1287	1287	1241
Vysoké učení technické	1569	1641	1638	1528	1548	1533
Vysoká škola chemicko-technologická	1442	1515	1510	1460	1511	1504
Vysoká škola báňská	1549	1596	1634	1642	1735	1700

Zdroj: Scimago

Vědecká centra a špičkoví vědci

Podle rektora je velká část excelentních výstupů zásluhou špičkových vědecko-výzkumných pracovišť, která v posledních letech vznikla s podporou evropských fondů. Ať už jde o Ústav molekulární a translační medicíny (ÚTM), Centrum regionu Haná pro biotechnologický a zemědělský výzkum či Regionální centrum pokročilých technologií a materiálů (RCPTM). „Ale je třeba jedním dechem dodat, že tato a další výzkumná pracoviště nevznikla na zelené louce. Evropské peníze jen umožnily jejich intenzivnější rozvoj. Vědecko-výzkumná základna byla v Olomouci vždy na velmi vysoké úrovni,“ doplnil rektor.

Na univerzitě a v jejích vědeckých centrech pracují přední světové kapacity svých oborů. Jednou z vědeckých opor RCPTM je chemik Pavel Hobza, který působí také v Ústavu organické chemie a biochemie Akademie věd ČR. Nositel ocenění Česká hlava za rok 2008 se letos dostal na seznam nejcitovanějších světových vědců Highly Cited Researchers.

Jeden z výzkumných programů ÚMTM zase vede nejcitovanější vědec českého původu v oblasti biomedicíny Jiří Bártek, šéf laboratoře Cell Cycle and Cancer ve výzkumném ústavu Danish Cancer Society v Kodani.

Světové kapacity působí jako magnet na mladé vědce. Například letošní laureát Ceny Alfreda Badera za organickou chemii Jiří Pospíšil prozradil, že po dlouholetém působení v zahraničí se rozhodl zamířit do Centra regionu Haná právě kvůli možnosti spolupracovat s vynikajícími odborníky včetně Miroslava Strnada.

Důraz na excelenci

Přírodovědecká fakulta kladе důraz na excelentní výstupy. Peníze, které za publikace

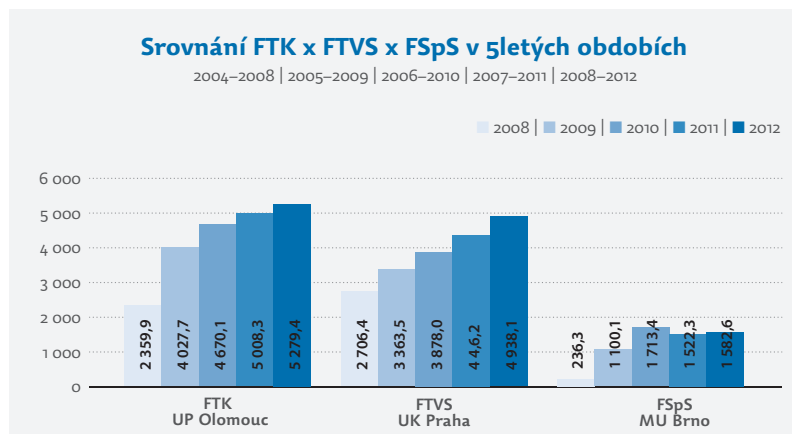
ve vědeckých časopisech získá ze státního rozpočtu ve formě RIV bodů, přerozděluje na pracoviště, kde publikace vznikly. „Finance pak jdou na spotřební materiál a přístroje pro výzkum, ale samozřejmě i na mzdy pracovníků generujících excelentní výstupy,“ objasnil proděkan pro vědecké a výzkumné záležitosti Zdeněk Dvořák. Druhým motivačním nástrojem je Cena děkana za publikační činnost spojená s finanční odměnou.

Věda na Univerzitě Palackého ale není jen doménou přírodovědných a lékařských oborů. Fakulta tělesné kultury opět obhájila své prvenství mezi českými sportovními fakultami z hlediska vědecko-výzkumné činnosti. Její akademici přispívali méně do českých recenzovaných periodik, zato ale výrazně „přidali“ v publikování v impaktovaných časopisech.

Podle děkana filozofické fakulty Jiřího Lacha se na poli vědy a výzkumu má čím pochlubit i filozofická fakulta. K příznivé bilanci podle něj patří mimořádné vědecké počiny, které našly ohlas v zahraničí, nárůst publikačních výsledků i posílení vědecké pozice v rodině tuzemských filozofických fakult ze tří „kamenných“ univerzit. Za důležitou považuje i schopnost interdisciplinární spolupráce. „Dlouhodobým cílem a uskutečňovanou praxí vedení fakulty je systematická podpora vědecké práce napříč obory a generacemi,“ uvedl Lach.

Stále je co zlepšovat

Přes pozitivní trend je stále co zlepšovat. „Musíme si udržet schopnost podporovat především vědecké směry, ve kterých jsme špičkoví. A nakonec i schopnost prezentovat své vědecko-výzkumné výsledky a úspěchy zejména odborné veřejnosti v České republice i v zahraničí,“ uzavřel rektor.

Zdroj: MŠMT

text: Pavel Konečný | foto: Kristýna Erbenová

nadace

Start Nadace Univerzity Palackého podpoří Česká spořitelna jedním milionem korun

Talentované studenty a nadějné akademiky bude podporovat nově vzniklá Nadace Univerzity Palackého. Počáteční finanční vklad jednoho milionu korun obstará Česká spořitelna, univerzita do ní přispěje stejnou výší.

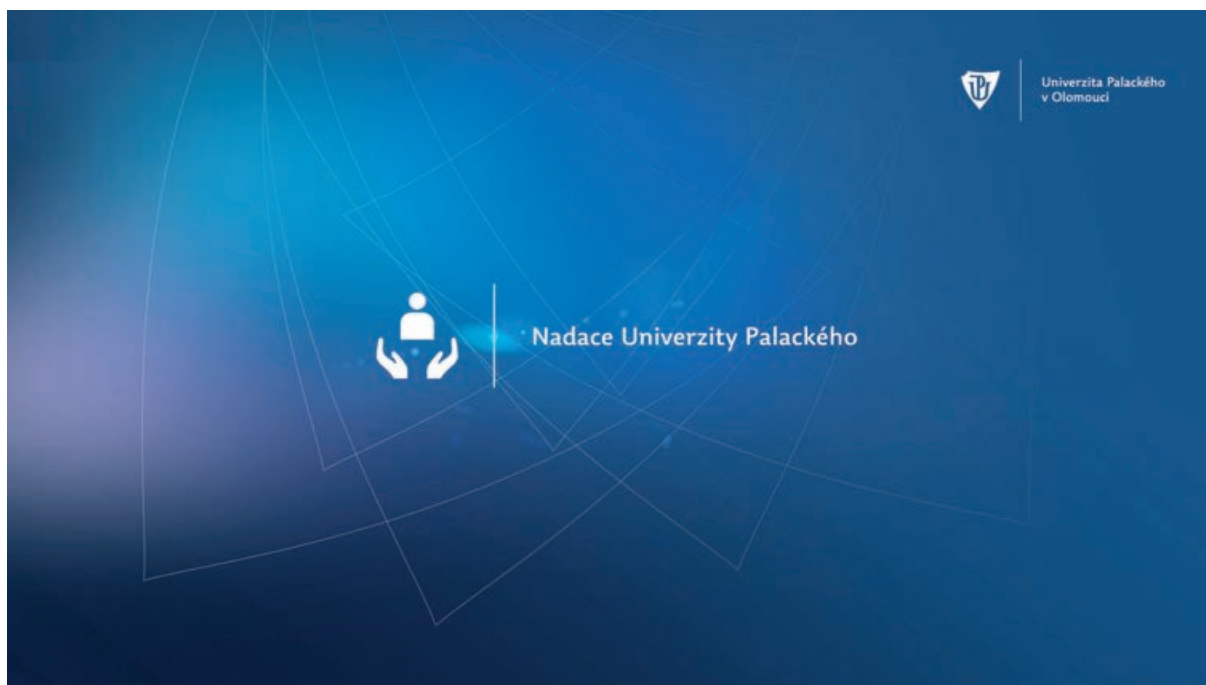
„Chtěl bych, aby se Univerzita Palackého stala průkopníkem vícezdrojového financování v České republice. Získané prostředky by měly být zásadní motivací pro vědecký růst studentů i akademiků a jejich mezinárodní činnost,“ prohlásil rektor Jaroslav Miller.

Česká spořitelna vznik nadace ocenila a stala se jejím prvním mecenášem. Smlouva o partnerství bude podepsána v nejbližších dnech, a to s perspektivou dlouhodobé spolupráce. Nadace formálně vznikne v horizontu následujících týdnů, její zakladatele čeká ještě doladění statutu, organizační struktury a definice programů. Obě

instituce se dohodly i na rozvoji profesního poradenství, na němž budou rovněž kooperovat.

Rovný přístup

„Univerzitu Palackého vnímáme jako přední vysokou školu a těšíme se na společnou práci ve prospěch a rozvoj talentovaných studentů a jejich výzkumných projektů. Vzájemná výměna know-how otevře nový prostor, který umožní studentům načerpat co nejvíce zkušeností pro jejich budoucí uplatnění v praxi,“ uvedla za Českou spořitelnu manažerka společenské odpovědnosti Klára Vyhnanáková. →

Jisté je, že díky partnerství banky bude nadace vypisovat Stipendium České spořitelny. O udělení stipendia bude rozhodovat rada složená ze zástupců univerzity i spořitelny. Podporu pro záměry a sny žadatelů jim zajistí jejich nadání a pile. „Aby byl zaručen rovný přístup ke špičkovému bádání, bude jedním z faktorů rovněž princip sociální potřeby,“ dodala Vyhnanáková.

Excelence a internacionalizace

Členem vyjednávacího týmu byl za univerzitu i prorektor pro vnější vztahy Petr Bilík. „Musím ocenit důvěru, která byla při domlouvání partnerství stá-

le přítomná, i to, jak zástupci České spořitelny respektovali priority univerzity. Společně s námi hledali ideální zacílení podpory, aby skutečně sloužila tam, kde je nejvíce potřeba,“ řekl Bilík. Osmdesát procent finančního vkladu České spořitelny bude podle něj směřovat na excelenci a internacionalizaci studentských aktivit, zbývající část se stane základem k vybudování centra kariérního poradenství na Univerzitě Palackého.

„Díky partnerství s Českou spořitelnou chci nastartovat trend vedoucí k tomu, aby o spolupráci s univerzitou byl široký zájem nejen mezi externími subjekty, ale i mezi

úspěšnými absolventy. Zájem podnícený viditelnými výsledky a oboustrannou hrdosť,“ podotkl Miller. Dlouhodobá udržitelnost nadace podle rektora souvisí s efektivním fundraisingem.

Nadace Univerzity Palackého bude první českou nadací vysoké školy. Záměr jejího založení byl před rokem součástí volebního programu dnešního rektora. Dalšími body byl vědecký a internacionalizační růst či rozvoj absolventského programu. Jejich naplňováním chce Miller vybudovat atraktivní a transparentní univerzitu v očích studentů i komerčních partnerů.

text: Martina Šaradínová
foto: Pavel Konečný | Kristýna Erbenová | Petr Hašler

výzkum

Mladý algolog poodkryl pradávnou historii sinic

Vědecká komunita už má jasnější představy o vývoji sinic rodu *Synechococcus*. Jedná se o jednu z největších skupin sinic, které najdeme v obrovském množství od pólů až po rovník, v moři i na souši. Algolog Petr Dvořák z přírodovědecké fakulty porovnal jejich geny a s přispěním molekulární biologie pro tento rod vytvořil dosud chybějící komplexní fylogenetický strom, jakýsi výklad evoluce. Z něj vyplývá, že tyto sinice na Zemi přežívají již více než tři miliardy let.

Přestože většina lidí si v souvislosti se sinicemi představí nežádoucí „vodní květ“, který v létě komplikuje koupání na řadě přírodních koupališt, sinice hrají v přírodě důležitou roli. Žijí všude tam, kam dosáhne světlo, vyrovnají se s extrémně vysokými i nízkými teplotami. Mají funkci primárních producentů, probíhá v nich stejně jako v rostlinách oxygenní fotosyntéza. Jejich metabolismus produkuje kyslík, cukry a zachycuje dusík, což využívají další organismy.

Prozkoumal geny a poskládal strom života

Petr Dvořák z katedry botaniky si v posledních dvou letech posvítil zejména na skupinu sinic *Synechococcus*, která je nejvíce rozšířená v moři. Pod vodní hladinou tvoří jednu z nejdůležitějších částí fotosyntetizujícího pikoplanktonu. „Využili jsme různé molekulární metody, abychom zrekonstruovali evoluci tohoto rodu,“ uvedl Dvořák. K tomu se nejčastěji používá analýza pomocí fylogenetických stromů. →

Mgr. Petr Dvořák, Ph.D.
(*1984)

Bakalářské a magisterské vzdělání absolvoval na Univerzitě Palackého. Doktorát v oboru botanika zde dokončil v roce 2013. Zkušenosti také sbíral na vědecko-výzkumných stážích na John Carroll University v Clevelandu nebo Univerzitě severní Floridy v Jacksonville v USA. Na katedře botaniky se zabývá molekulární evolucí sinic.

Sinice se množí v kulturách na živných médiích obsahujících základní látky nezbytné pro jejich metabolismus. Kultury se uchovávají například v Erlenmeyerových baňkách, lidově erlenkách.

„Vezmou se sekvence genů a pomocí algoritmů se dá odhadnout hierarchický i časový průběh evoluce,“ vysvětlil Dvořák.

Vývoj u sinic byl odlišný než u rostlin či živočichů. Sinice totiž žijí v obrovských populacích a dochází u nich k velice častým výměnám genů. A to ne při reprodukci, protože se nerozmnožují pohlavně, ale

geny se mění mezi buňkami navzájem. Vědci zjistili, že množství těchto změn závisí na čase. Čím jsou linie novější, tím více přenosů genů u nich nastalo.

„Výzkum potvrdil, že sinice rodu *Synechococcus* jsou na Zemi zhruba tři miliardy let. Mění se geneticky a vyvíjí se různé evoluční linie. Unikátní ale je to, že přežívají tak dlouho. Jejich existence je mnohonásobně delší než u rostlin a živočichů, natož u člověka. O tomto se v minulosti spekulovalo. Nyní máme další důkaz toho, že to tak skutečně bylo,“ neskrývá nadšení Dvořák. Vědci dosud popsali tisíce druhů sinic, podle odhadů jich ale na Zemi budou desítky tisíc.

Unikátní byl velký soubor dat

Spolu s kolegy využil Dvořák i sekvenci genomu nového rodu sinic, který našli v rašeliníštích na Slovensku. Dostal název *Neosynechococcus*. Spolu s ním prošly analýzou geny dalších zhruba 200 sinic. „Metoda se používá běžně. V naší práci byl ale výjimečný datový soubor, který byl velmi obsáhlý. Dosud většinou vědci zkoumali v rámci skupiny třeba jen mořské, nebo sladkovodní sinice. Já jsem je dal všechny dohromady,“ objasnil Dvořák. Sinicemi se zabýval v bakalářské i diplomové práci. Při doktorském studiu se dostal k molekulární biologii. Výsledek nejnovějšího bádání v září publikoval odborný časopis

Molecular Ecology. Na výzkumu spolupracovala olomoucká katedra s Univerzitou severní Floridy v Jacksonville a Zoologickou stanicí Antona Dohrn v Neapoli.

Důležitý střípek pro poznání ekosystému

Vzhledem k obrovskému rozšíření sinic na světě jsou výsledky výzkumu významné. „Na světě je jich ohromné množství, mohou to být tisíce bilionů buněk. Vzhledem k tomu velmi výrazně ovlivňují globální ekosystém a je důležité znát jejich evoluci. To může být významné i do budoucna. Výskyt a kvantita mořských sinic tohoto rodu se v souvislosti s globálním oteplováním mění,“ řekl Dvořák.

Například mořský *Synechococcus* a *Prochlorococcus*, patří do stejné skupiny, jsou zodpovědné za 25 procent primární produkce energie v oceánech. Cukry a kyslík, které vyrobí, zužitkují následně další organismy v potravním řetězci. Některé sinice se využívají v zemědělství v případech, kdy mají rostliny nedostatek dusíku v půdě. V rýžišti se chemická hnojiva mohou nahradit sinicí, která váže vzdušný dusík. Díky tomu pak mohou rostliny lépe prospívat.

Samy sinice si poradí i s extrémními podmínkami. Žijí i na Antarktidě či v horských pramenech, jeden druh byl dokonce vyzolován z chlupů polárního medvěda.

Sinice (Cyanobacteria)

jsou nejstarší fotosyntetizující organismy na Zemi. Vzhledem ke své jednoduché stavbě mají obrovskou schopnost přežít v nepříznivých podmínkách. Často žijí v symbióze s jinými organismy. Rozmnožují se nepohlavně. Český název sinice pochází z termínu „siný“, tedy modrý. Stejnou barvu označuje i řecké *cyanos*.

Algologie (odvozeno od *algae* – řasy) je obor biologie, zaměřený na studium řas a sinic. Zabývá se systematikou, fylogenezí a ekologií těchto organismů. Zahrnuje však také fyziologii, biochemii či genetiku.

Fotosyntetizující pikoplankton je soubor organismů volně žijících ve vodě blízko hladiny a schopných fotosyntézy. Velikost buněk činí do dvou mikrometrů. Jeho nejdůležitější součástí jsou sinice *Synechococcus* a *Prochlorococcus*.

Sinice *Synechococcus* sp. PCC 6717 žijící v termálních pramenech v Yellowstone National Parku v USA. Jednotlivé buňky formují jednoduchá „vlákna“ složená ze dvou buněk.

Sinice *Cyanobacterium* sp. PCC 7202, která se vyskytuje ve stojatých vodách v Africe. Jedná se o skupinu sinic příbuznou k rodu *Synechococcus*.

Sinice *Neosynechococcus sphagnicola*. Tento rod byl nedávno popsán v olomoucké laboratoři a následně byl získán i jeho genom. Protáhlé buňky sinice jsou vyobrazeny mezi buněčnými stěnami rašeliníku.

8 fakult
1 univerzita

Děkance se splnil sen: právnická fakulta získala první akreditaci pro habilitační řízení

Právnická fakulta obdržela poprvé akreditaci pro habilitační řízení. Na základě rozhodnutí ministerstva školství bude moci v příštích čtyřech letech jmenovat docenty v oboru Občanské právo.

„Splnili jsme všechny standardy, které požadovala akreditační komise. Mně osobně se tak zároveň splnil velký sen, s nímž jsem vstupovala do druhého funkčního období,“ neskryvala radost děkanka Milana Hrušáková, která stojí v čele fakulty sedmý rok.

Fakulta nyní tvoří řád habilitačního řízení a kritérií, které budou muset uchazeči

o získání titulu docenta naplnit. Děkanka zároveň předpokládá, že fakulta získá v blízké době akreditaci pro další dva obory. „Už jsme prokopli ten tunel, počítám, že do dvou až tří let budeme mít habilitační řízení ještě na katedrách trestního i mezinárodního a evropského práva,“ přiblížila očekávaný vývoj Hrušáková.

Slibnou perspektivu spojuje děkanka s dosavadním rozvojem fakulty. „V roce 2009 se úspěšně rozběhl doktorský studijní program a zároveň se nám podařilo akreditovat nové magisterské studium v oboru

Právo, kterým se výrazně odlišujeme od ostatních právnických fakult. Významně se také posílila publikační a grantová činnost. Myslím si, že se fakulta stabilizovala a je značně úspěšná,“ konstatovala s uspokojením děkanka.

Oprávnění vysoké školy konat habilitační řízení podléhá akreditaci, kterou uděluje ministerstvo školství. Obor musí být zajištěn alespoň dvěma habilitovanými akademickými pracovníky a prokázat odpovídající vědeckou a publikační aktivitu. (mav)

Na přírodovědeckou fakultu se vrátili její stříbrní a zlatí absolventi

Dvakrát osmdesát někdejších studentů přírodovědecké fakulty znovu převzalo absolventské diplomy. Jejich stříbrné a zlaté provedení jim připomnělo 25 či 50 let, které uplynuly od ukončení studia na olomoucké alma mater.

„Z instituce, která většinou vyučovala, se stala prestižní výzkumná instituce, z ústavu působícího převážně v národních hranicích je světově propojené a vlivné centrum zapojené do velkých mezinárodních projektů,“ uvedl při stříbrné promoci prorektor Petr Bilík.

Bývalého studenta Tomáše Opatrného čtvrtstoletí od promoce nezaskočilo. „Je tady hodně živo, fakulta je otevřenější, je poznat, že jsme se otevřeli světu,“ zhodnotil uplynulý vývoj Opatrný, který se na stříbrnou promoci těšil. „Na tuhle akci už se chystám pětadvacet let, takže jsem připraven,“ prozradil s úsměvem někdejší doktorand i proděkan a nyníjší profesor katedry optiky. „Řada mých spolužáků a spolužaček tady má svého potomka, žiji

na stejné koleji a líbí se jim tu. Z toho mám radost,“ dodal Opatrný.

Zlatá promoce se konala už poosmé. „Hrom aby to vzal, padesát let – to je hrůza. Narozeniny se podle Horníčka jmenují hrůzostrašiny a promoce po padesáti letech není nic lepšího,“ prohlásil se smíchem zlatý absolvent Jan Peřina, mezinárodně uznávaný odborník na kvantovou optiku, který na fakultě dosud působí. V roce 1964 absolvoval v první skupině se specializací na jemnou mechaniku a optiku. „Bylo nás jen kolem deseti,“ zavzpomínal.

Spolu s čestným diplomem byla zlatým absolventům propůjčena všechna práva, která jsou s ním podle proděkana Romana Kubínka spojená. „Znamená to především užívat každého dne a každý den si uvědomit, že v srdci nosíte přírodovědeckou fakultu a Univerzitu Palackého,“ zdůraznil v srdečné atmosféře setkání Kubínek. (mav)

Tomáš Opatrný (nahore) při stříbrné promoci, zlatá promoce Jana Peřiny (dole).

Alena Vavrdová vytvořila regionální učebnici vlastivědy Olomouc a já

Několikaleté úsilí Aleny Vavrdové z katedry primární pedagogiky přineslo novou učebnici vlastivědy *Olomouc a já*. Společně s pracovním sešitem je nová učební pomůcka určena žákům 4. a 5. ročníků základních škol.

„Ve školách je sice plno řečí o Komen-ském, snad všichni znají jeho principy, zásady, ale on sám se ze škol jakoby vytrácí. Znáám řadu učitelů, kteří si podle stávajících učebnic nevědí s výukou rady. Tak jsem si řekla, že se pokusím vytvořit takový typ učebnice, který by ukázal cestu, který by pedagogy vedl krok za krokem a pomohl jim,“ uvedla Vavrdová.

Na katedře primární pedagogiky autorka učí didaktiku vlastivědy, zabývá se tedy obsahem i způsobem výuky. Současné učebnice jsou podle ní vytvořeny bez

ohledu na věk žáků. Pro děti jsou abstraktní a složité.

„Jsem patriot, v Olomouci jsem se narodila, tady žiji i učím. Učila jsem i na základní škole. Když jsem současné učebnice vlastivědy analyzovala, zjistila jsem, že jim chybí atributy, které by učily žáky ke vztahu a úctě k danému místu i k jeho hodnotám. Ve školách chybí více času, který by pedagogové věnovali regionu. Především proto jsem vytvořila regionální učebnici,“ vysvětlila Vavrdová.

Učebnice *Olomouc a já* přináší nové informace a zajímavosti o minulosti i současnosti města. Prostřednictvím textů, obrázků, samostatných i společných činností vede k objevování známých i neznámých pozoruhodností Olomouce. Ilustracemi dílo doplnila Hana Zatloukalová. (map)

Dva velkomoravské otazníky v podání Miloslava Pojsla

Pozůstatky kostela v Modré a údajný hlaholský nápis jsou tématem publikace *Velkomoravské otazníky*, kterou nově připravil historik křesťanského umění Miloslav Pojsl z Cyrilometodějské teologické fakulty. Ve dvou studiích se vrací k odborným sporům, které oba nálezy provázejí už od počátku minulého století.

Publikace kriticky shrnuje dosavadní pohledy na několik otázek souvisejících

s Velkou Moravou. „Chtěl jsem je popsat jako významné velkomoravské otazníky, které by neměly upadnout v zapomnění,“ objasnil záměr Pojsl.

Otazníky kolem kostela v Modré u Velehradu se týkají jeho datace, původu i stavební typologie. Pojsl připomíná historii

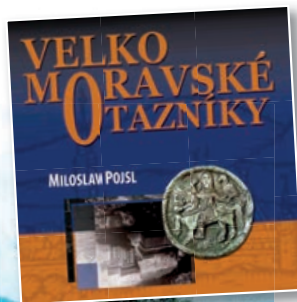
odborných diskusí a podrobuje vědecké kritice teorii o založení kostela irskými mnichy ještě před příchodem Cyrila a Metoděje.

„Snažil jsem se eliminovat teorii profesora Cibulky z padesátých let, podle které je kostel dílem iroskotských misí. Za hlavní doklad jejich působení na Moravě považoval část zdíva v základových zbytcích kostela, které označoval za předkněžištní mřížku. V žádném iroskotském kostele v Británii, Skotsku, Irsku nebo Galii se ale nic takového nenašlo a z liturgického hlediska jde o naprostý nesmysl,“ zdůraznil Pojsl.

Otazníky spojené s nálezy zbytků kostela se týkají také jeho původního vzhledu, funkce a dalších osudů včetně stavebních proměn v průběhu následujících století.

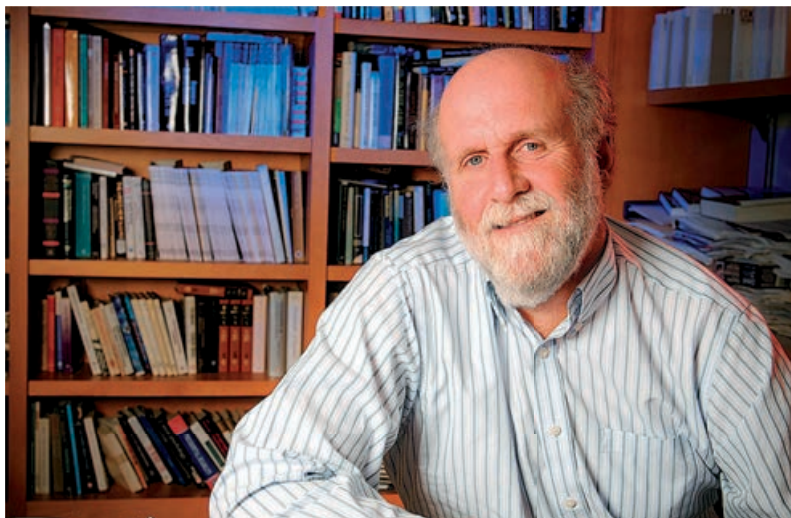
Druhým otazníkem je záhadný nález zbytku kamenné desky objeveného poblíž kostela svatého Michala ve Starém Městě na začátku 60. let minulého století. „Je do ní vysekán rovnoramenný řecký křížek s typickým ohraničením – berličkový kříž, což je kamenická značka ze třináctého století,“ popsal Pojsl.

Tvrdí, že pokud by na desce skutečně byla hlaholská nebo řecká písmena, odkazovalo by to na Velkou Moravu a deváté století. V případě kamenické značky by šlo o zlomek středověké stavby. Což považuje za správnou interpretaci. (mav)

Kamenná maketa půdorysu základů kostela v Modré.

8 fakult 1 univerzita

Daniel Schacter přednášel o lidské paměti

Profesor Harvardovy univerzity Daniel Schacter přednášel na pozvání filozofické fakulty v Olomouci. Autor knihy Sedm hříchů paměti, přeložené do dvou desítek jazyků, hovořil o svých výzkumech týkajících se paměti a jejich výsledcích.

Před desítkami studentů, pedagogů, ale i laickou veřejností se Schacter věnoval jednotlivým hříchům paměti tak, jak je ve své knize uvádí včetně jejich aktualizace. Hovořil také o paměti a zpětném vybavování si souvislostí.

„Je pro mne jednou z klíčových osobností v oblasti psychologie. Jak moc je pro lingvistu důležitý Noam Chomsky, tak důležitý je Daniel Schacter pro psychology.

Je významnou osobností, od níž se všichni učíme,“ uvedla Barbora Chvátalová, studentka psychologie Masarykovy univerzity v Brně. O přednášce se dozvěděla z internetu, a tak se rozhodla přerušit cestu z Šumperka do Brna právě v Olomouci.

Také pro studentku olomoucké psychologie Barboru Burešovou byla Schacterova návštěva inspirací. „Zaujalo mě testování. Jestliže student ví, že bude v závěru výuky testován, soustředí se na výklad detailněji. Zajímavá byla i jeho řeč o denním snění, odbíhání od tématu a nedostatku soustředění,“ přiblížila své dojmy Burešová.

Schacter se ve svých výzkumech věnoval rozdílu mezi explicitní a implicitní formou

paměti, povaze paměťových selhání i následkům stárnutí paměti. Zabývá se také tím, jak lidé používají paměť, když si představují budoucí události, nebo možnostmi, jak zvýšit efektivitu učení se z přednášek.

Před deseti lety Schacter roztrídil omyly paměti do sedmi základních kategorií neboli hříchů. Jsou jimi zapominání, roztržitost, paměťový blok, záměna, sugestibilita, zkreslování a přetrvávání. V Olomouci představil současné porozumění sedmi hříchům i nejnovější výzkumy zaměřující se na roztržitost.

Je autorem více než 250 publikací a nositelem mnoha ocenění včetně ocenění Americké psychologické asociace. (map)

Krokoměr mění život, motivuje k pohybu

Chůzi jako základní pohybovou aktivitu člověka sledovala výzva z fakulty tělesné kultury vyhlášená týmem portálu Radost z pohybu. Zapojilo se do ní dvanáct lidí různého věku a různé profese. Zvítězil účastník nejstarší – pětasedmdesátiletý Jaroslav Prokop z Hulína.

„Říkal jsem si, že ve své kategorii bych mohl vyhrát, porazit sedmdesátky i ty šedesátky. Ale že vyhraju i mezi mladými, to bych nečekal. Je ale fakt, že oni nemají tolik

času co já. Ani zahrádce jsem se moc nevěnoval,“ zamyslel se senior.

Prokopova cesta soutěží připomínala spanilou jízdu, vlastně spanilou chůzi. Náskok si držel prakticky po celý týden výzvy. V době, kdy pracující v kancelářích informovali o dlouhé pracovní době a málu pohybu, on hravě překračoval desetitisícové denní doporučení. Za den jeho krokoměr průměrně naměřil přes 28 tisíc kroků, celkové pak nachodil více než 197 tisíc kroků.

„Krokoměr na mě fungoval stejně jako počítač na kole. Nutí mě to. Když ho nemám, jednu si langsám, jak ho ale mám u sebe, je všechno jinak. Krokoměr jsem si ráno nasadil, šel ven, u oběda se podíval, řekl, že to je málo, zaklapl ho a šel znovu,“ prozradil vítěz.

S „denním“ náskokem za sebou nechal nejmladšího účastníka – žáka základní

školy Ondřeje Kučeru nebo číšníka Leoše Vokála. Ten skončil na třetím místě žebříčku s téměř 160 tisíci kroky. „Není to jen mou prací, ale snažím se také trávit hodně času venku s mými dětmi. Rád se procházím v přírodě, jezdím na kole, je to pro mě odpočinek, vypnutí od práce,“ uvedl osmadvacetiletý Vokál.

Krokoměr používal už dříve, protože ho zajímalo, kolik nachodí v práci. „Líbí se mi, že má člověk přehled, jak je aktivní. U pasu už mi zůstane,“ dodal Vokál.

Chodecká soutěž nebyla první ani poslední pohybovou výzvou, kterou vyhlásili tvůrci webu Radost z pohybu, jenž je zaměřen na podporu pohybové aktivity. V iniciativě UP Bike se už spolu poměřovali cyklisté a cílová výzva spočívající ve virtuální cestě ze Země na Měsíc běží na Radosti z pohybu neustále. (vim)

8 fakult 1 univerzita

Studenti zubního lékařství zachránili fantomy, budou na nich trénovat

Novou volně přístupnou učebnu s deseti repasovanými fantomy pro stomatologii otevřela na konci listopadu lékařská fakulta. Zasloužili se o ni medici, kteří si chtějí trénovat vrtání zubů ve volném čase. V Česku jde o unikát.

„Jsou to původně vyřazené fantomy, které byly ve sklepě. Že by se daly využít, nás napadlo, když jsme se připravovali na soutěž v broušení zubů a museli jsme si na klinice složitě domlouvat, kdy to můžeme natrénovat na fantomech,“ vysvětlil student čtvrtého ročníku Jakub Kania.

K nápadu zpřístupnit fantomy medikům kdykoliv nebylo daleko. „Studentům se vždycky zdá, že výuky na fantomech mají málo, i kdyby jí měli dvakrát tolik,“ uvedl proděkan Miloš Špidlen. Podle něj se v tu chvíli spojilo v jednu několik náhod, kromě nápadu studentů a vyřazených fantomů to bylo i vytvoření nové učebny na klinice ústní, čelistní a obličejové chirurgie.

Děkan Milan Kolář při slavnostním otevření učebny ocenil, že vznikla na popud studentů. „Je to krásná myšlenka, vážím si toho. Jsme jediná česká lékařská fakulta,

kteří takovou učebnu má,“ zmínil děkan.

Repas fantomů přišel fakultu zhruba na 600 tisíc korun. Sdružení studentů stomatologie pak získalo i nástroje, aby se v učebně dalo pracovat. Studenti mohou do fantomárny přijít kdykoliv do 19 hodin včetně víkendů.

Na olomoucké medicíně studuje v každém ročníku obor Zubní lékařství zhruba stovka posluchačů. Poprvé se s fantomy setkají hned při prvním cvičení v prvním ročníku. Skutečnému pacientovi začnou vrtat zuby o rok později. (caf)

Noví senátoři fakulty zdravotnických věd

Dominik Vilímek, student prvního ročníku oboru Radiologický asistent, se stal třetím studentským senátorem fakulty zdravotnických věd. Rozhodli o tom studenti, kteří si jej na začátku listopadu vybrali v doplňujících volbách.

Na činnosti akademického senátu se chce Vilímek aktivně podílet v zájmu univerzity i fakulty. „Mám zájem o celkový rozvoj univerzity a rád bych tomu věnoval svůj osobní čas,“ řekl Vilímek na začátku prvního zasedání senátu, kterého se jako jeho člen zúčastnil 20. listopadu. V nové roli se chce nejdříve co nejrychleji zorientovat a pak se rozhodnout, na kterou konkrétní sféru činnosti se případně zaměří.

Výsledek voleb umožnil obsadit v akademickém senátu fakulty uprázdněný post třetího zástupce studentů. Akademický senát fakulty zdravotnických věd má devět členů. Šest z nich zastupuje akademické pracovníky, tři senátory mají studenti.

Nového senátora vyslala fakulta zdravotnických věd také do Akademického senátu Univerzity Palackého. Stal se jím náhradník ze studentské sekce Martin Dvořáček z třetího ročníku fyzioterapie. Má za sebou ostrou premiéru, kromě téměř pětihodinového jednání byl hned na první schůzi skrutátorem při volbě ekonomické a legislativní komise.

Jak uvedl, rád by v senátu hájil zájmy své fakulty a všeobecně menších fakult vůči těm větším. „Chtěl bych také, aby se podporovaly studentské spolky, organizace a studentské akce,“ prohlásil Dvořáček.

Akademický senát univerzity má 24 členů – tři za každou fakultu. Z nich jsou dva vyučující, jeden je student. (mav, caf)

Dominik Vilímek

Martin Dvořáček

Michael Beckerman

portrét

přední
světový
muzikolog,
čestný
doktor
Univerzity
Palackého

*Michael Beckerman
budoje čtyřicet let
systematicky úzké vztahy
mezi českou a americkou
muzikologií. Zásadním
způsobem se podílí na
výzkumu a propagaci
české hudební kultury.*

text: Milada Hronová
foto: Vladislav Galgonek

12. listopadu obdržel Michael Beckerman čestný doktorát Univerzity Palackého.

Nepochází z hudební rodiny a také žádné z jeho tří dětí se nevěnuje hudbě. Jeho otec, dramaturg, režisér a přední shakespearolog se zabýval divadelní vědou, matka se živila herectvím a učila na univerzitě. Dodnes píše básně.

„Jako dítě jsem hrál na klavír a hudební vědu jsem si zvolil jednoduše proto, že mi v životě umožňuje dělat všechno, co chci. Můžu hrát, skládat, psát texty, přednášet a také se věnovat vědě.“

Když poprvé přijel do Olomouce, bylo to v roce 1997 na pozvání katedry muzikologie, ani ve snu jej nenapadlo, že by mu univerzita ve městě, které se mu stalo druhým domovem, mohla udělit čestný doktorát. „Stal se zázrak! Mám tolik vynikajících kolegů a nikdo z nich neměl to štěstí. Přestože to není konec života, nutí mne tato chvíle, abych se zastavil a přemýšlel o tom, co bude dál.“

Letos, v Roce české hudby, vyzdvihl mimořádný přínos Michaela Beckermana pro českou hudební kulturu i českou vysokoškolskou výuku vědecké rady pedagogické a filozofické fakulty.

Američan s obrovským zájmem o Antonína Dvořáka, Leoše Janáčka a řadu dalších českých skladatelů dodnes udržuje s českými muzikology pracovní i přátelské

vztahy, které navázal už v 70. letech. O české hudbě debatuje i s odborníky v Praze a v Brně, nejvíce však s muzikology Vitem Zouharem, skladatelem a prorektorem olomoucké univerzity a Mikulášem Bečtem, rektorem Masarykovy univerzity. Nesčetněkrát se přeli o to, co je vlastně v české hudbě české a co už ne.

„V mnohém si nejsme dodnes jisti. Nepochybujeme sice o Dvořákovi, ale co takový Gustav Mahler nebo hudba, která má česká, ale i maďarská slova? Je to hudba, která má jakýsi přesah a my se zamýšlíme nad tím, jestli to o tom konceptu české hudby nějak vadí. Přestože například v Pavlových písních jasně slyším africké rytmy, nijak mi to v onom konceptu nevádí. Myslím si totiž, že pro českou hudbu je naopak mnohem zajímavější, díváme-li se na ni právě s těmito přesahy.“

Česká hudba je pro Beckermana něčím, co vnímá srdcem. Říká, že při prvním poslechu Dvořáka si myslel, že je to nejkrásnější hudba, kterou v životě slyšel. To samé se mu stalo potom i s Martinů, Janáčkem a dalšími autory. Na to, že je někdo génius, však neslyší. Tvrdí, že osoby, které v hudebních dějinách považujeme za génie, včetně Mozarta, byly ve skutečnosti

nadmíru talentovaní lidé s neobvyklými schopnostmi.

Světový odborník se o Čechy začal zajímat už v době studií v 70. letech na Hofstra University v New Yorku, když se setkal s dědictvím po skladateli Hanuš Schimmlerovi. Jemu také věnoval svou doktorskou řeč.

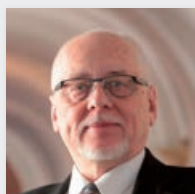
„Dobrý muzikolog musí být vytrvalý, pracovitý, oddaný tématu a především sám k sobě upřímný. Jde o velmi frustrující odvětví, neboť je nesmírně těžké poznat hudební minulost, rozumět hudbě a umět o ní mluvit. Navíc, nesmíte se nechat ovládat představou, že tomu, co děláte, rozumíte. Je to obdobné jako s vesmírem: čím víc toho člověk o dané věci ví, tím je to všechno složitější.“

Michael Beckerman přednáší na New York University, kde ovlivnil stovky studentů, a říká, že by přednášející měl ve svém výkladu podstupovat vždy jakýsi element riskování. „Jestliže se sto procentu studentů přednáška líbí, není to v pořádku, protože jste pravděpodobně neřekl nic zásadního.“ Z řady jeho posluchačů dnes o české hudbě nejméně dvacet přednáší na vysokých školách nejen v USA, ale po celém světě.

Nedávný Beckermanův pobyt v Olomouci zasáhl nejen muzikology, ale i jinak hudebně vzdělané lidi, kteří se účastnili jeho přednášky Překlad hudby, přednes poezie: Čínské básně zhudebněné Pavlem Haasem. Podle Zdeny Plaché z hudebního portálu Opera Plus byl prezentovaný písňový cyklus Čtyři písně na slova čínské poezie ve své době zcela nepochybně výjimečným počinem. Gheto, Terezín a Čína! Jeho provedení umožnilo Plaché nahlédnout do pocitů člověka v mezní životní situaci, který je ale nezlomený, plný touhy,

naděje a optimismu. Také interpret písní, sólista Moravského divadla Jiří Příbýl, potvrdil, že pro něj byly tyto písně zatím nejtěžšími, které kdy zpíval.

Dnes pracuje Michael Beckerman na třech knihách, je členem výboru českého centra v New Yorku a viceprezidentem americké Dvořákovy společnosti. Volný čas, jak sám říká, nemá. Když se mu naskytne nějakých pár minut, rád je stráví na zahradě. Někdy s knížkou, jejímž obsahem je situace střední Evropy v letech 1945 až 1955.

Jan Vičar
katedra muzikologie

Michael Beckerman naplňuje mou ideální představu vysokoškolského pedagoga v oboru muzikologie, jenž by měl být nejprve nesporný muzikant (Beckerman je výborný klavírista a příležitostný kompozista) a v důsledku své další profilace rovněž vyspělý badatel. Je navíc v dobrém slova smyslu „showman“, který dokáže své studenty strhnout, a také pilný hudební popularizátor spolupracující s denním tiskem, rozhlasem a televizí. Představuje tak příkladně vzorek tohoto typu muzikologie, který jsem se pokoušel od roku 1990 ustavit na Univerzitě Palackého v Olomouci. Máme štěstí, že si Američan Beckerman vybral za hlavní předmět svého vědeckého zájmu právě českou hudbu, konkrétně dílo Antonína Dvořáka, Leoše Janáčka, Bohuslava Martinů, Ervína Schulhafa, Jaroslava Ježka, Adama Michny z Otradovic, ale i Pavla Haase, Gideona Kleina a dalších „terezínských“ osobností. Dosud je autorem šesti knih a sborníků a desítek studií, proslovil stovky přednášek po celém světě a svou výukou ovlivnil mnohé studenty, z nichž dnes nejméně dvacet přednáší o české hudbě na vysokých školách nejen v USA. Na University of California založil nadaci zaměřenou na podporu studia české hudby a získal pro ni od sponzorů 350 tisíc amerických dolarů. Uvážíme-li, jak chatrná je naše současná státní kulturní diplomacie v oblasti hudby, stal se tento nový čestný doktor Univerzity Palackého důležitým vyslancem české hudební kultury v zahraničí.

Vít Zouhar
prorektor | člen katedry hudební výchovy

Není mnoho badatelů, kteří umějí zaujmout a nadchnout pro svůj obor i ty, kterým mnoho neříká. Profesor Michael Beckerman patří k těm, kteří to umějí nejlépe. S nadávkou tvrdím, že je to stand up scholar: akademik, který nezvyklým a provokativním způsobem mluví na podstatu problému a ještě přitom dokonale pobaví. Nevzpomínám si přesně, kdy jsme se setkali poprvé. Možná na konci 80. let, když jsem v Brně studoval muzikologii, možná o deset let dříve, díky mému otci. A možná, že jsem o něm slyšel až v souvislosti s jeho legendární janáčkovskou konferencí na Washington University v Saint Louis v roce 1988, kde se díky němu poprvé v USA setkali českoslovenští badatelé se zámořskými kolegy. Zdá se mi, že se známe stále, že jeho pronikavě inspirativní studie, knihy a přednášky znám od nepaměti. Nezapomenu, jak texaskému publiku objasňoval vztah mezi lokálním a globálním na konceptuální skladbě Inside Iva a Sary Medkových a písní Ej lásko, lásko, která v závěru zazní, na jeho srovnání skladeb Bohuslava Martinů s Mandelbrotovými fraktály, na osobité objasňování Janáčkovy terminologie nebo východisek Dvořákových nebo Haasových skladeb. A podobné zážitky mám také ze setkání v jeho bytě v Greenwich Village, které proměnil na neplánovaný koncert, když se svou ženou Karen nezapomenutelným způsobem hráli a zpívali moravské lidové písně, nebo ze setkání v Dobručicích, kdy improvizoval na klavír s mým tříletým synem, který ho doprovázel kamionem na klavír. Mike stále ukazuje, jak podstatné jsou souvislosti a jak důležité je o nich přemýšlet.

Prof. Michael Beckerman
(*1951)

Po studiích na Columbia University žil krátce v Brně, kde se věnoval výzkumu teoretického díla Leoše Janáčka.

O české hudbě proslovil stovky přednášek po celém světě a zorganizoval několik mezinárodních konferencí zaměřených na dílo Antonína Dvořáka, Leoše Janáčka, Bohuslava Martinů i dalších skladatelů. Hudbě v českých zemích věnoval Beckerman šest knih, sborníků a také 60 studií. Publikoval řadu článků v amerických denících, hovořil v řadě rozhlasových a televizních pořadů v USA, ve Velké Británii, Německu i v Japonsku. Za svou práci ve prospěch české hudby získal medaile společnosti Leoše Janáčka, Antonína Dvořáka, Bohuslava Martinů, Ministerstva kultury České republiky, Cenu České hudební rady a čestné uznání Parlamentu ČR. Na University of California založil nadaci na podporu české hudby.

gaudeamus

Veletrh Gaudeamus
Brno | 7. 11. 2014

fotografie:
Vladislav Galgonek
Martin Višňa

Rektor Miller poděkoval Josefu Jařabovi za 17. listopad

Manifestace s názvem Prozvoníme Olomouc připomněla čtvrtstoletí od 17. listopadu. „Sedmnáctý listopad je jediným mezinárodně uznávaným dnem, který má svůj původ v naší zemi. Je to den, kdy se studenti opakovaně postavili proti bezpráví a hájili nezadatelné právo svobody,“ připomněl hlavní organizátor Jan Koukol, student pedagogické fakulty, roky 1939 a 1989.

Rektor Jaroslav Miller zprvu váhal, zda a do jaké míry má pro dnešní studentskou generaci 17. listopad vůbec význam. „Jsem pyšný na to, že Univerzita Palackého má studenty, kteří si připomínají odkaz 17. listopadu a pro které hodnoty jako svoboda, demokracie a občanské svobody mají klíčový význam,“ uvedl Miller.

Připomněl, že budoucnost nám může být kdykoliv znovu nadiktována, nebudeme-li každý den hájit principy, z nichž se listopadové změny zrodily. „Uvědomuji si, že jsem nikdy osobně nepoděkoval Josefu Jařabovi, klíčové postavě listopadových událostí na Univerzitě Palackého, za jeho odvahu postavit se komunistické moci v době, kdy ještě zdaleka nebylo jasné, jakým směrem se budou ubírat události. Bez lidí jako Josef Jařab by se můj život i život obyvatel této země vyvíjel zcela jinak. Nuže, pane profesore, děkuji vám!“ vzkázal rektor. (caf)

Konfuciova akademie pokřtila svou pražskou pobočku

Konfuciova akademie při Univerzitě Palackého v listopadu otevřela pobočku v Praze. Pográtulovat k rozšíření přišla akademii čínská velvyslankyně Keqing Maová a mezi hosty slavnostního přípitku byl i někdejší ministr zahraničí Cyril Svoboda, v jehož Diplomacické akademii na Karlově náměstí našla pobočka útočiště. (caf)

kaleidoskop

Akademická obec se poprvé sešla s novým vedením univerzity

Úspěchy, aktuální problémy a budoucí strategie rozvoje univerzity byly tématem prvního setkání vedení univerzity s akademickou obcí na konci listopadu.

Rektor Jaroslav Miller k úspěchům přiřadil především zahájení cílené absolventské kampaně, přípravu nového jednotného vizuálního stylu univerzity, stejně jako záchranu pošty na náměstí Republiky a zřízení odboru azylové a migrační politiky v Olomouci.

Rektor stručně nastínil i aktuální strategické vize. Do diskuse se zapojili akademici i studenti, jejichž otázky zahrnuly široké spektrum témat. (mav)

jazykové okénko

Už od 60. let 20. stol. se v češtině šíří syntaktické konstrukce typu *nerez nádobí*, *nealko nápoje* nebo *sexy tričko*. Svou přesností a stručností vyhovují tato slovní spojení rychlému tempu naší doby, a navíc jsou „komfortní“ – právě proto, že se jejich první část, totiž přívlastek, nemusí skloňovat. Čeština byla na nesklonný přívlastek sice už dřív vnitřně připravena (viz např. nesklonný přívlastek ve spojení *jejich dům*, *bez jejich domu*, *s jejich domem*), ale téměř lavinovité šíření tohoto jevu v češtině posledních desetiletí bylo stimulováno kontaktem se západními jazyky, především s angličtinou.

Frekventované přívlastkové konstrukce typu *demo verze*, *live nahrávka*, *open turnaj* nebo *gay karneval* jsou tedy nepochybně jazykovým důsledkem globalizace. Jedním z aspektů, které hrají roli při jejich šíření, je i postupující komercializace života průměrného Čecha. Velké, většinou nadnárodní společnosti se předhánějí v nabídkách různých produktů, jejichž obchodní názvy povinně obsahují jméno firmy – na prvním, tedy exponovaném místě a ve tvaru 1. pádu. Pokud se totiž jméno firmy, třeba v reklamě, skloňuje, mívá zahraniční (anglofonní, frankofonní, germanofonní) vlastník často dojem, že se jméno „komolí“. Máme tedy *Nivea krém*, *Duplo mašinky*, ale také třeba *Oz Extra výhody*, kde je skloňování i tak vyloučeno nečeskou podobou jména firmy (vyslovovaného „ou tú“).

Velké množství nesklonných přívlastků lze najít v nabídkách různých farmaceutických firem – člověk se může léčit například *Mucoplant Sirupem* proti kašli, dále *Dr. Theiss Mucoplant Sirupem bez cukru s echinaceou a vitamínem C* nebo *Doliva Dermatologickou masť pro akutní stavy*. Psychologický vztah uživatelů k produktům tohoto typu (znají je z reklam, vyhledávají je, kupují, jsou spokojeni s jejich účinky, doporučují je) pak způsobuje, že se jim jejich názvy vštěpují, a tedy že se tyto syntaktické konstrukce v češtině ustalují.

Tím vším se v češtině postupně oslabuje jeden z hlavních rysů skloňujících jazyků – gramatická shoda mezi přívlastkem a rozvíjeným jménem. Ale i to je přirozený vývoj.

Překotný technický a kulturní vývoj, který můžeme pozorovat v posledních 100 letech, klade zvýšené nároky i na jazyk. Nové věci je potřeba stručně a přesně pojmenovat. Tento fakt je jedním z důvodů, proč se v češtině šíří konstrukce s nesklonným přívlastkem typu wifi karta.

Ondřej Bláha
jazykovědec, FF UP

Autorův pořad Okolo češtiny vysílá Český rozhlas Olomouc každé úterý v 9:45 a 14:45.

úspěch

Cenu ministra za výzkum získal Jaroslav Doležel

Vědecký ředitel Centra regionu Haná pro biotechnologický a zemědělský výzkum Jaroslav Doležel převzal na konci listopadu Cenu ministra školství za mimořádné výsledky výzkumu, experimentálního vývoje a inovací. Světově uznávaný vědec ocenění získal za mimořádné výsledky výzkumu dědičné informace rostlin.

„Věděl jsem, že mne Univerzita Palackého navrhla, ale nečekal jsem, že bych mohl být vybraný mezi pět oceněných akademiků. O to větší jsem měl radost. Považuji to za ohodnocení dlouhodobé a systematické práce celého týmu. A je to pro mne i mé kolegy obrovská motivace. Velmi si také vážím toho, že mne navrhla univerzita, na které víc než dvacet let přednáším,“ řekl Žurnálu Doležel.

Ve své práci se zaměřuje na studium dědičné informace rostlin, její strukturu a změny, které doprovázely evoluci

rostlin a vznik nových druhů. Se svým týmem vypracoval nové metody, které usnadňují analýzu složitých genomů. Je zakladatelem a průkopníkem chromozomové genomiky, která umožňuje studovat a číst dědičnou informaci složitých organismů po částech – chromozomech.

Výsledky výzkumu mohou mít bezprostřední využití v zemědělské praxi. Jsou podkladem pro zavádění nových metod šlechtění, které mohou zvyšovat výnosy i odolnost vůči chorobám a škůdcům. (srd)

Spolupráce při vývoji vakcíny proti borelióze vynesla Ústavu imunologie třetí místo

Výzkumníci z Ústavu imunologie lékařské fakulty uspěli v soutěži o Nejlepší spolupráci roku 2014 mezi akademickou sférou a podnikatelským subjektem. Obdrželi třetí místo za vývoj vakcíny proti lymeské borelióze, na němž spolupracují s kolegy z Výzkumného ústavu veterinárního lékařství v Brně, pražského Ústavu organické chemie a biochemie a Fyzikálního ústavu Akademie věd ČR i společností Bioveta.

Soutěž organizuje Americká obchodní komora v České republice, Sdružení pro zahraniční investice a Česká inovace ve spolupráci s Technologickou agenturou ČR.

Zástupce přednosty Ústavu imunologie Michal Křupka uvedl, že

ocenění je impulzem do další činnosti. Nejnáročnější práce, tedy klinické testování a registrace přípravku, odborníky teprve čeká. (srd)

Předání ocenění. Přednosta Ústavu imunologie Milan Raška druhý zleva.

Chemik Jiří Pospíšil dostal Cenu Alfreda Badera

Prestižní Cena Alfreda Badera za organickou chemii letos putuje do Centra regionu Haná pro biotechnologický a zemědělský výzkum. Obdržel ji Jiří Pospíšil za pokroky při vývoji nových syntetických postupů a jejich aplikace na přípravu přírodních látek. Jedná se o nejprestižnější ocenění pro mladé chemiky do 35 let.

„Beru to jako splnění snu, který jsem považoval za nedosažitelný. Když jsem jako čerstvý absolvent sledoval držitele této ceny, považoval jsem je za nedostižné vzory a říkal si, že to se mi nemůže nikdy povést. Takže je zvláštní ji nyní získat,“ svěřil se Pospíšil.

Cenu Pospíšil obdržel za svou dosavadní vědeckou práci podloženou řadou publikací v impaktovaných časopisech. Badatelský zájem upírá především na vývoj nových syntetických metod, které lze využít při přípravě biologicky aktivních přírodních látek a jejich derivátů. (srd)

Vítěznou bakalářku napsala Vendula Hejnová. Absolventka katedry aplikované ekonomie nadchla dvaatřicetčlennou porotu a získala Národní cenu absolventských prací z oblasti řízení a rozvoje lidských zdrojů. Práce, v níž Hejnová hodnotila pracovníky ostravské společnosti Merko CZ, zvítězila v kategorii bakalářských prací. „Ocenění je pro mne důkazem, že svou práci dělám naplno, a jak je vidět, tak i dobře. Nechtěla jsem psát bakalářskou práci jen tak, abych si odbyla povinnost,“ řekla vítězka.

Jaromír Zajíc zazářil v soutěži o nejlepší diplomovou práci. Absolvent olomouckých práv obdržel prestižní cenu Randovy nadace v letošní soutěži o nejlepší diplomovou práci v oboru práva. Za mimořádný přínos pro právní teorii i praxi ji převzal v pražském Karolinu. „Můj učitel teorie práva pan doktor Sobek zastává názor, že se společnost dělí na ty, co píší, a ty, co to nechtou. Jsem rád, že se našlo několik významných osobností v oboru, které mou práci přečetly a ocenily,“ uvedl Zajíc, který uspěl s tématem Objektivní dobrá víra v českém soukromém právu.

Martina Knápková uspěla s překladem Megasmutné pravdivé lovestory od Garyho Shteyngarta. Doktorandku anglické a americké literatury ocenila Obec překladatelů premií Tomáše Hrácha pro mladé překladatele, která je součástí Ceny Josefa Jungmanna udělované za nejlepší překlad publikovaný v prvním českém vydání. „Právě tahle kniha má v mém překladatelském srdci zvláštní místo. Každá z postav románu má jiný idiolekt a některé neumí dobře anglicky, proto bylo těžké převést jejich promluvy, aby zněly jako lámaná angličtina korejského nebo ruského emigranta, ne jako špatný překlad,“ vysvětlila Knápková.

Vuk Đukić byl nepsaným vítězem sekce Evropského práva ve „svočce“. Student pátého ročníku právnické fakulty byl nejúspěšnějším zástupcem olomoucké fakulty v česko-slovenské studentské vědecké soutěži se zaběhlou zkratkou SVOČ. „Moje práce se týkala kosovské státnosti v doktríně mezinárodního práva. Posuzoval jsem, jestli došlo ke změně, nebo zůstala stálá kontinuita,“ popsal Đukić. Přestože obsadil druhé místo, v podstatě byl vítězem, protože první místo v jeho kategorii uděleno nebylo.

Cenu ministra školství pro vynikající studenty získala Martina Miková. Od své diplomové práce se zabývá kvantovou informací nesenou jednotlivými částicemi světla – fotony. Prestižní ocenění získala doktorandka za svou vědeckou práci publikovanou v impaktovaných mezinárodních časopisech. Díky výjimečným výsledkům byla oceněna ještě před absolvováním doktorského studia. „Nejvíce mě baví postavit fungující fyzikální systém ze stavebnice za pár milionů, který produkuje zajímavé a často překvapivé výsledky,“ prohlásila Miková (na snímku uprostřed).

(mav, map, caf)

rarity

text: Martina Šaradínová
foto: Monika Kukulová

Netopýři jižní dorazili na Hanou

Netopýr jižní je drobný netopýr s délkou těla do 55 milimetrů. Jeho hmotnost většinou činí jen od pěti do deseti gramů. Na hřbetní straně má patrný náznak pískového zbarvení a u většiny jedinců je na okraji létací blány mezi pátým prstem a nohou bílý, jeden až dva milimetry široký lem. Jeho typickým úkrytem jsou štěrby ve zdivu budov, nad okny či ve střešní krytině.

Vzácný netopýr jižní (*Pipistrellus kuhlii*), který má domov hlavně ve Středozeří, letos zavítal do Olomouce. Odborníci z přírodovědecké fakulty a Agentury ochrany přírody a krajiny zde zaznamenali hned dva jedince, na oba upozornili obyvatelé města. Jedná se o zatím nejsevernější výskyt tohoto druhu v tuzemsku. Jelikož tito savci žijí v koloniích, dá se předpokládat, že jich je ve městě více.

„Netopýr jižní se v Česku nachází výjimečně. Poprvé byl zaznamenán v roce 2007 ve Znojmě a předloni v Brně. Olomouc je tedy teprve třetím místem u nás, kde byl nalezen,“ uvedl Evžen Tošenovský z přírodovědecké fakulty a České společnosti pro ochranu netopýrů.

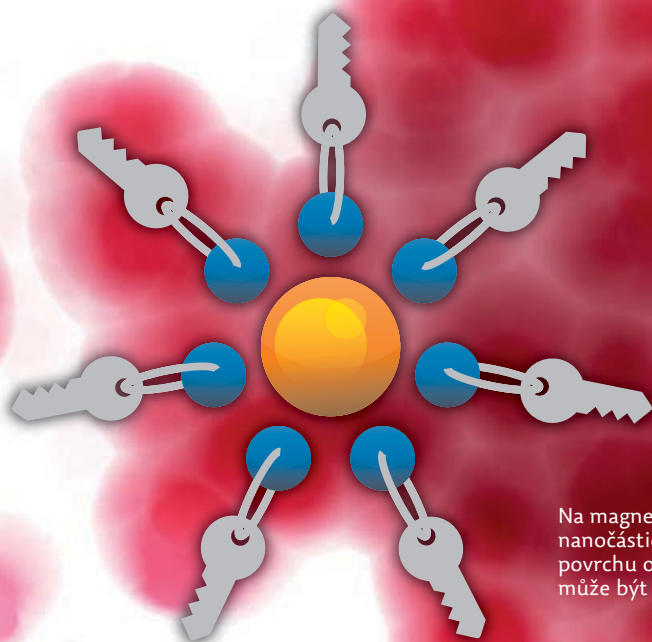
Netopýr jižní je příkladem synantropního druhu, vyskytuje se tedy v blízkosti lidí. S nimi se dostali do kontaktu i oba olomoučtí jedinci. V jednom případě se jednalo o samce nalezeného na Dolním náměstí. „Byl to pohlavně dospělý samec, patrně měl na některém domě úkryt, kde se pářil. Bohužel byl zraněný a po několika dnech uhynul,“ uvedl Tošenovský. Ve druhém případě lidé přivolali odborníky k netopýří slečně.

Na otázku, proč se tito drobní letouni dostávají mnohem severněji než dříve,

není podle odborníků jednoznačná odpověď. Areály výskytu některých netopýřích druhů se často poměrně významně mění. Olomoucké „návštěvníky“ ale mohla zřejmě ovlivnit i loňská mírná zima.

Netopýři patří ke skupinám živočichů, které stále nejsou podrobně prozkoumány. Rozeznat od sebe jednotlivé druhy je pro laika prakticky nemožné. Proto odborníci vítají každou zprávu o výskytu těchto savců, kterou od veřejnosti dostanou, byť by se jednalo o uhynulého jedince nebo fotografii. „Získáme tím důležitou informaci o výskytu daného druhu, ale často nás to může přivést i k nálezu celé kolonie,“ vysvětlil Tošenovský.

V Česku žije 27 druhů netopýrů. Všichni netopýři jsou chráněni a ochráně podléhají také jejich úkryty.

Na magnetickou částici jsou navázány nanočástice stříbra, které na svém povrchu obsahují molekulu klíče, tím může být například protilátka.

Olomoučtí vědci přišli s metodou, která pomůže snáze odhalit vážné nemoci

Vědci z Regionálního centra pokročilých technologií a materiálů (RCPTM) objevili zcela nový způsob, kterým dokážou izolovat látky důležité pro odhalení některých závažných nemocí, včetně Parkinsonovy choroby. Postup využívá unikátní vlastnosti nanočástic a široké uplatnění by mohl najít nejen díky vysoké citlivosti, ale i jednoduché a rychlé aplikaci.

K separaci a následnému stanovení látek slouží magnetické nanočástice, které jsou pomocí patentované technologie spojeny s nanočásticemi stříbra. „Na ně se navazují specifické molekuly, které plní roli jakéhosi klíče. Ten přesně zapadá do struktury stanovované látky, která se nachází například v krvi, moči nebo mozkomíšním moku. V našem případě hraje stanovovaná látka roli jakéhosi zámku,“ popsal princip ředitel RCPTM a spoluautor projektu Radek Zbořil.

Takto navázané cílové látky vědci snadno oddělí magnetem a následně pomocí nanostříbra určí jejich množství v rekordně nízkých koncentracích. K tomu využívají povrchově zesílenou Ramanovu spektroskopii, což je jedna z nejcitlivějších spektroskopických metod analytické chemie.

Dopamin i imunoglobulin G

Tento postup zdejší vědci použili například pro stanovení dopaminu v mozkomíšním moku. Hladina látky, která zprostředkovává přenos informací mezi mozkovými buňkami, souvisí například s Parkinsonovou chorobou. „Nový postup dovolil její stanovení v množství tisíckrát nižším v porovnání s konkurenčními technikami,“ uvedl Václav Ranc, jeden z hlavních autorů nové technologie stanovení biomolekul pomocí nanočástic. O technologii již projevily zájem dvě významné společnosti na biochemickém a medicínském trhu.

Podobně úspěšní byli výzkumníci při izolování imunoglobulinu G, který představuje nejvýznamnější třídu protilátek v krvi a tkáňovém moku. Má nezastupitelnou roli v prenatálním vývoji plodu a je jedním z klíčových parametrů lékařské imunodiagnostiky.

Rychlost, jednoduchost, účinnost

Studie, v níž olomoučtí vědci nové poznatky popsali, se nedávno objevila na titulní straně prestižního časopisu Analytical Chemistry. Autoři věří v uplatnění technologie v praxi, neboť přináší řadu výhod. „Vlastní stanovení trvá jen několik minut a potřebné technické vybavení je přibližně o řád levnější v porovnání s nákladnými stávajícími metodami,“ potvrdil Zbořil.

Nová technologie je využitelná při určování stovek dalších diagnosticky zajímavých molekul, kde je známa kombinace antigen-protilátka. Olomoučtí vědci pracují například na možnosti diagnostiky vybraných nádorových onemocnění. Potenciál má také mimo jiné při detekci vysoce toxických látek v životním prostředí nebo potenciálně nebezpečných příměsí v potravinářském a lihovarnickém průmyslu.

Business Camp: Když se podnikatelé utáboří na univerzitě

Zahřívací seznamovací večer, celodenní konference, workshopy, přednášky a after party. Dobrý catering, neformální atmosféra a ještě třeba i peníze na váš vlastní projekt. To vše postupně, a přitom tak nějak dohromady, vytvořilo jedinečný podnik s názvem Business Camp. V půli října jej organizoval Vědeckotechnický park Univerzity Palackého.

„Mým snem je žít na Aljašce, protože je tam nádherná příroda. Chtěla bych tam být v malé chatrči minimálně rok a žít tam jen tak, přirozeně bez moderních technologií. Miluji cestování a miluji děti. Mám pocit, že pracovat s dětmi je mým posláním na světě, protože zbožňuji děti a ony zbožňují mě. Pracuji pro sdružení Be Life, které...“ cink/cink, cink/cink!

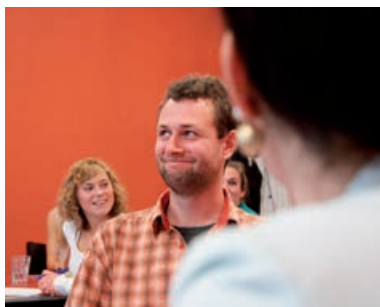
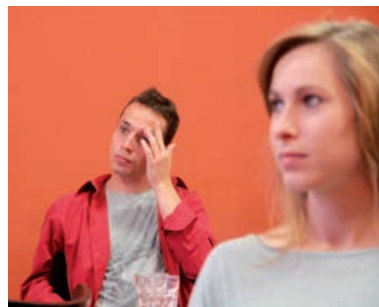
„Pardon, to je ta minuta,“ omlouvá se po zazvonění jeden z organizátorů. Andrea Staňková svou prezentaci do předepsané

minuty nevtěsnila. Přesto jí asi dvacítká přítomných dá šanci ji dokončit.

„Snažíme se vytvořit u dětí kladný vztah ke sportu a pohybové aktivitě, aby lozily po stromech jako kdysi my...“ dodává Andrea. Studuje rekreologii, přitom pracuje a ráda by si splnila i své sny.

„Pardon, a jak my můžeme pomoci,“ otáze se kdosi z publika.

„Chci budovat kontakty a najít nové přátele,“ odpoví Andrea, proč je na Business Campu a především na jeho Warming Up

zahřívacím večírku. Postupně se všichni (většinou v minutě) představí všem. Vzájemně si o sobě dělají poznámky, aby pak mohli probírat, kdo komu a čím může být prospěšný.

Zahřívací večírek

Doktorand Pavel Jaworek se věnuje studiu rostlin a regulaci jejich vývoje. A chce v budoucnu dělat výzkum pro nějakou zajímavou firmu, která by měla lidský přístup ke svým zákazníkům. „Nemusí to být rostliny, s metodami, které znám, není problém se přeorientovat na jakýkoliv jiný organismus,“ podotýká a doufá, že na setkání studentů a podnikatelů uspěje.

Představují se živnostník s Buble Tea Martin Vlček hledající odbyt, advokátní koncipient Lukáš Janák, který se chce specializovat na právo v IT a hledá klienty, nebo David Janeba, jenž se chce zdokonalit v marketingu, aby lépe propagoval chlapecký sbor Bonifantes.

Ze stovky účastníků Business Campu jich na zahřívací večírek dorazila asi dvacítkta. „Chtěli jsme jen malou skupinku lidí, kteří by si vyzkoušeli profesionální seznamování,“ vysvětlila za pořadatele Kristýna Machačová. Přestože typickým návštěvníkem Business Campu by měl být student, necelou polovinu tvořili letos podnikatelé. „Těší nás to, protože mohou studenty obohatit,“ řekla Machačová.

Páteční zahřívací večírek by jim měl druhý den zpříjemnit přinejmenším tím, že budou dvacet procent osazenstva dobře znát. „Tohle setkání je dobré, že to lidi nastartuje a vidí, jak může fungovat networking. Až se zítra na přednáškách potkáme, ta nála-

da bude úplně jiná, bude to mít jinou atmosféru. Jinak by to bylo jako v divadle – mezi lidmi, co se neznají,“ popsala Machačová.

Podpora, nebo zastrašování?

Podpora podnikání je podle Milana Jindáčka téma, které slyšíme od politiků, úředníků, z médií. „Ale vše má dvě strany, možnosti pro podnikatele vytvářejí určitý paradox, který jim v jejich startu může uškodit,“ tvrdí podnikatel z firmy Smart-GIS zabývající se analýzou dat v mapovém prostředí. Je přesvědčen, že na počátku se má podnikatel soustředit na jádro podnikání. Budovat produkt a hledat odběratele. „Jenže v okamžiku, kdy na podobném setkání zjistíte, co vše je kolem toho potřeba mít na zřeteli, máte pocit, že se vším musíte zabývat. Ještě nevyběhnete na trasu a máte pocit, že než vyběhnete, musíte mít skvělý dres, úplně nové boty a musíte být skvěle připravený. Tak to nefunguje. Důležité je vydat se na tu cestu,“ prohlásil Jindáček.

Jeho zkušenost říká, že lidé kolem podnikatele mu začnou vytvářet obraz, že k úspěchu musí mít dokonalý oblek, dokonalé webové stránky, dokonalý marketing. „A vy zjistíte, že rozumíte jen svému produktu, který chcete dělat, tak se začnete vzdělávat, kolikrát ve zbytečných věcech, začnete chodit na semináře člověka, který vám bude organizovat věci na stole. Začnou vám vykládat, jak dělat kampaň na Facebooku, ale vy ještě nevíte, jestli pro váš produkt je Facebook to správné médium... ale už se to začnete učit. Začnete řešit spoustu věcí dříve, než začnete podnikat,“

upozorňuje na jakousi nadbytečnost Jindáček.

Jeho chmury rozežene hned na první sobotní přednášce Julie Hrstková z Hospodářských novin, když bude mluvit o startupech.

Deset přednášek

Sobotní ráno zaplní chodbu přírodovědecké fakulty SakyPaky k sezení či polehávání a stánky pro občerstvení. Aulu naplní posluchači, před nimiž se budou střídát odborníci i lidé z praxe. Budou jim radit. Záleží na každém, co si z toho kdo odnese.

„Nebojte se šílených nápadů,“ nabádal k podnikání Martin Kršňák. Energií nabitý muž a vedoucí partnerské sítě ve společnosti Asseco Solutions. Jako příklad uvedl princip, jak se loď může vyhnout srážce s torpédem. „Stačí, aby posádka přeběhla na jednu stranu, loď se nakloní a torpédo ji mine. Prohlásil to kdysi nějaký námořník, kterému se všichni vysmáli. Dnes ochrana před torpédou přesně na tomto principu funguje,“ popsal Kršňák. Jeho přednáška ale byla mnohem více zaměřena na budování partnerských obchodních vztahů a obchodní sítě.

„Rady zdarma prezentuji často, ale spíše pro partnery nebo zákazníky, pro studenty to bylo poprvé. Víc než salvy smíchu je pro mě měřítkem úspěšnosti to, že se poté ptali na detaily. Každopádně to neberu tak, že předávám zadarmo informace konkurenci. Co když z nich budou partneři?“ naznačil po přednášce Kršňák. →

Mezi zvědavé patřil Martin Růžička, který chce začít podnikat v IT. „I když jsem někteří věci věděl, asi bych je nepoužil. Jeho názory uznávám,“ komentoval Kršňákovy rady Růžička.

Student, nebo podnikatel?

„Cítím se tady jako mezi svými,“ září v sobotu Andrea Staňková. Ukazuje se, že včerejší večer se vyplatil. „Letenku na Aljašku ještě nemám, mám ale možná potenciálního klienta, kterému nabídneme programy

pro děti nebo hlídání dětí a mateřskou školu,“ naznačuje.

Ve stejném duchu se vyjadřují i Jan Fryblík nebo Alena Kolářová. Podniká při mateřské dovolené v designu a marketingu. I jim páteční seznámení připadá účinné.

Business Camp to nejsou jen rady do začátku pro studenty, kteří by se chtěli postavit na vlastní nohy. „Myslím, že přednášky a workshopy jsou inspirativní i pro podnikatele. Přednášejí tady špičky

v marketingu, mohou i podnikatele někam nasměrovat,“ sdělila Macháčová z pořadatelského týmu. Její slova potvrdil majitel portálu Olomouc.cz David Kopřiva.

„Jsou tady mladí draví lidé, kteří srší inspirací, ptají se, kam se bude business vyvíjet a mají zajímavé myšlenky,“ řekl podnikatel Kopřiva. Sám ocenil především workshop, který mu pomohl hlouběji proniknout do aplikace AdWords, kterou potřebuje pro svou práci.

3 otázky pro Julii Hrstkovou

Redaktorka a komentátorka Hospodářských novin. Věnuje se restrukturalizaci podniků a je členkou komise soutěže Best Innovato, která posuzuje firmy podle jejich inovačního podnikání. Letos byla v soutěži nejúspěšnější Česká spořitelna.

— Inovace a aplikace vědy se teď často skloňují, skutečně je v tom potenciál?

Záleží, jak to chápeme. Kdybychom nehnali pokrok kupředu, bydlíme v jeskyni. Inkubátorů a podpory je myslím dost, méně je nápadů. Univerzity jsou ale místem, kde by mohly být.

— Jak je na tom Česko s inovacemi?

Ten proces podrobně sleduji a jsem ráda, že u nás inovativní firmy jsou. Z toho, co jsem viděla, vyplývá, že inovace táhnou zdejší lidi, Češi, i když je třeba majitelem zahraniční subjekt.

— V čem bývá problém při restrukturalizaci?

Často je to přerod mezi firmou jednoho člověka či rodinné firmy na společnost s globálním potenciálem. A není to problém peněz, nejsou schopni se překlomit. Bojí se zadlužovat, nemají kontakty a bojí se někomu předat svůj produkt na ukázkou, třeba na německý nebo ruský trh.

Tremolo pro katapult

Na Business Camp zamířila i Jana Popelková, advokátní koncipientka a insolvenční specialista. „Potřebujeme klienty a kancelář dále rozvíjet. Když se jim něco nevede, potřebujeme je nastartovat pro něco jiného. Koneckonců i advokacie je způsob podnikání,“ vysvětluje Popelková a míří na nejzajímavější programovou část kempu s názvem Business Catapult. Investiční show ve smyslu televizního pořadu Den D.

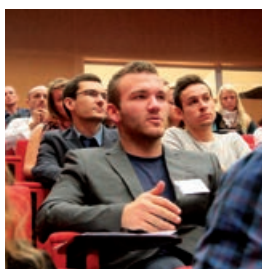
Kousek od ní postávají u zábradlí dva nenápadní chlápci a mají tak trochu trému. Porotě chtějí představit své kytarové tremolo. Peníze od investorů nechtějí kupodivu získat na výrobu, ale na patentovou ochranu. Svůj záměr prý už konzultovali s nezávislými odborníky. „Přípravu na vystoupení jsme měli rozfázovanou. Minimálně týden po dvou třech hodinách denně,“ přiznal Josef Kapounek.

Tremolo je část elektrické kytary. Takové „udělátko“, které slouží k povolání a napínání strun, čímž se dosahuje zvukových efektů. „Náš projekt je tremolo se zámekem, který odstraňuje neduhy konkurence,“ říká Kapounek. Samozřejmě by jednou chtěli dodávat svá tremola všem kytaristům na světě. Zatím to umí dvě firmy, v Japonsku a v USA, ale jejich tremola prý mají nějaké mouchy. „Zakládáme firmu, ve výrobě bychom měli být soběstační, už máme i prototypy,“ vysvětlil druhý společník Lukáš Pařízka, který je sám kytaristou. A podle něj má jejich tremolo ještě jeden unikát, lze jej použít i na basovou kytaru, což je u konkurence téměř nemožné. Oba věří, že porotu dnes zaujmou.

„Nápad zařadit Business Catapult do programu mě nadchl. Dosud jsem něco podobného viděl pouze v televizi. Bylo zajímavé se přesvědčit, že stále lze vymyslet něco nového, dosud nerealizovaného. Jednotlivé prezentace se hodně lišily odborností a celkovou připraveností vystupujících aktérů. Z celé komise měl nejvíce dotazů jeden z investorů. Byly mířené přesně tak, aby odhalily případná slabá místa projektu,“ popsala Business Catapult Popelková.

Podle ředitele Vědeckotechnického parku Jiřího Herínka je na Business Catapultu mnohem důležitější zpětná vazba, které se představeným projektům dostane, než samotné peníze, které by žadatelé od investorů možná mohli získat. „Zpětná vazba je na začátku podnikání k nezaplacení,“ prohlásil Herínek.

Definitivní tečku za Business Campem pak už udělala závěrečná after party.

Business Catapult očima účastnice Jany Popelkové

O možnost získat finanční podporu investora se ucházelo pět projektů. Každý měl pět minut na prezentaci, dalších pět minut bylo vyhrazeno otázkám. V porotě zasedli: Jiří Herínek – ředitel Vědeckotechnického parku, Roman Šíser z České Inovace a investoři Filip Major a Jan Brody.

ImproveMe

Internetová platforma, jak dostat požadovanou službu (právní pomoc, výuka angličtiny) přes online přenos přímo k zákazníkovi do bytu či kanceláře přes speciální software, který zvládne i následné vyúčtování. Nápad mě oslovil, divila jsem se, že s něčím podobným nepřišel už někdo dříve. Jeden z investorů zde ale poukázal na obtížnou technickou proveditelnost i zajištění odpovídající kvality poskytovaných služeb.

Planet Care

Výroba unikátních pytlů na odpadky, které jsou již děleny tak, aby mohl zákazník třídit odpad (jeden pytel s několika přepážkami). Uchazeči mají nápad chráněn Evropským průmyslovým vzorem a mají k dispozici unikátní výrobní linky pro tento výrobek. Při prezentaci došlo i na praktickou ukázkou, jak se jeden pytel vyndá z koše ven a oddělí se jednotlivé komory s různým druhem odpadu. Bohužel některé části pytle si nezachovaly celistvost.

Intelligentní svítidla Amotec

Dle mého nejlépe připravená prezentace, propracovaný projekt na vysoké úrovni, který má za cíl zvýšit bezpečnost osob správným osvětlením prostor a současně ještě ušetřit energii. Prezentace obsahovala přesné kalkulace nákladů. Dokonce existuje i bytový dům, ve kterém tento systém osvětlení již funguje.

Stadion manager

Počítačová hra fungující po síti, která už nějaký čas běží v reálném provozu. Investoři konstatovali, že takových produktů je na trhu hodně a tento není ničím unikátní.

Tremolo

Speciální kobyłka Lukáše Pařízky a Josefa Kapounka (na snímku) pro elektrické kytary. Velmi zajímavý a propracovaný nápad. Investoři však oponovali malým okruhem případných zájemců o koupi.

Leona Axelssonová:

„Každý student bude absolventem. Navždy“

Dvanáct let pracovala Leona Axelssonová na univerzitě ve švédském Örebro s absolventy. A vedla si tak dobře, že dostala nabídku pracovat s alumni Stockholmské univerzity. Rodačka z Vysokého Mýta nedávno radila i Univerzitě Palackého, jak budovat dobré vztahy s absolventy.

— Co je ve vztazích mezi školou a absolventem nejdůležitější?

Každý musí být spokojený už jako student a i po skončení studií musí mít pořád chuť být v kontaktu se svou univerzitou. Protože když je jako student nespokojený, když nedostal to, co chtěl, nebo nezískal zaměstnání, kvůli kterému studoval, tak potom nemá velký zájem zůstat se školou v kontaktu. Takoví lidé se pak těžko lákají zpátky. Rozhodující jsou tedy podmínky. Každý, kdo je studentem, bude jednou absolventem a tím bude

navždy. Jestli chce mít kontakt se školou, záleží vždy na tom, co zažil v době studia nebo ještě před ním.

— Ještě před ním?

No ano, musí být na škole vítán, musí být dobře přijat. Dostat třeba mentora, kterého chce, tedy studenta, který mu pomáhá v začátcích. Aby cítil, že to je něco, co chce a co obdivuje. Aby se mu usnadnil vstup do vysokoškolského života. Na škole se pak do toho musí vžít, naučit se ten styl života a naučit se studovat. V prvním semestru je

Maturovala na gymnáziu ve Vysokém Mýtě v 80. letech. Její vášní byly jazyky. Na studium tlumočnictví se ale nedostala, tak nastoupila na hotelovou školu – nástavbu. Pak pracovala na hotelové recepci.

Na rozhovor dorazila Leona Axelssonová v kostýmku s odznakem Stockholmské univerzity na klopě. „To je maličkost, kterou má každý absolvent. Důležitá maličkost!“ poznamenala. Z 24 členů současné švédské vlády je deset absolventů Stockholmské univerzity. Takže někde mají stejný odznáček.

důležité se najít, nebo ještě změnit studium. Pak to postupně znamená stále více se učit, ale také vědět, jestli má to smysl a jestli je naděje na uplatnění po studiích.

— Jak to dělá Stockholmská univerzita?

Je to různé. Pořádáme přednášky, jak studovat různé typy oborů. Noví studenti dostávají své mentory, kteří jim pomáhají, a mají různé aktivity, při kterých se do vysokoškolského života dostávají.

— Tedy něco jako buddy systém uvnitř univerzity?

Ano, něco jako na Erasmu. Ale každá fakulta to dělá jinak.

— Je rozdíl mezi českými a švédskými studenty, když porovnáte spolužáky?

Nestudovala jsem v Česku vysokou školu, tak nemůžu porovnávat. Ale ve Švédsku se obecně studentům dává víc volnosti. Záleží jen na nich, jak sami pracují, individuálně, nebo ve skupině. A není tam tolik výuky. Je tam větší vlastní odpovědnost.

— Jak jste se vlastně dostala do Švédska?

Pracovala jsem v Pardubicích v recepci hotelu Labe a můj manžel Mikael Axelsson tehdy v Semtíně projektoval fabriku. Vzali jsme se před pětadvaceti lety a těsně po revoluci se odstěhovali do Örebro. Stihli jsme si ještě trošku zademonstrovat a v lednu 1990 jsme šli. Manžel byl v Česku rok a půl. Trochu se naučil jazyk, má rád pivo i knedlíky. A říkal, že když se mi ve Švédsku nebude líbit, můžeme se vrátit.

— Asi jste nešla rovnou na univerzitu?

Původně jsem chtěla pracovat v hotelu, protože mám ráda jazyky, ale nějak to nešlo. Dostala jsem doporučení, ať jdu napřed studovat. Začala jsem se švédštinou, pak s angličtinou a nakonec jsem vystudovala literární vědu. Po studiích jsem dostala práci na univerzitě. Örebro je uprostřed Švédska, je velké asi jako Hradec Králové.

— A na univerzitě jste pracovala na oddělení vnějších vztahů?

Dvanáct let. Je to menší regionální univerzita, má kolem patnácti tisíc studentů. Tam jsem vybudovala od začátku postup, jak se má zacházet s absolventy, inspirací mi byly Spojené státy, Velká Británie, ale i sousední Finsko.

— Kudy vedla vaše cesta do Stockholmu?

Před třemi lety jsem byla na konferenci v Británii, kde jsem se setkala se šéfkou vnějšího styku ze Stockholmské univerzity. Vyptávala se, jak to v Örebro děláme, protože byli ve fázi, kdy jim vztahy s absolventy upadly. Pak mi dali vědět, když měli volné místo. Nakonec jsem tu funkci dostala a teď dojíždím dvě hodiny vlakem do Stockholmu.

— Denně?

Skoro. Jednou týdně můžu pracovat z domu a dvě hodiny práce denně ve vlaku se mi také počítají do pracovní doby. Možná se ale jednou do Stockholmu přestěhuje. Dcera Veronika má čtyřadvacet let a už bydlí sama, tak si můžeme s manželem dělat, co chceme.

Knihovna Stockholmské univerzity.

— Umí dcera česky?

Trošku. Není dvojjazyčná. Mluvila jsem s ní česky, než začala chodit do školy, pak jsem raději chtěla, aby byla perfektní ve švédštině, protože já jsem toho těžce dosahovala. Navíc neměla žádné přátele ve svém věku, kteří by uměli česky, a když jsme přijeli sem, Češi s ní chtěli mluvit anglicky. Ale česky rozumí.

— Čím se dcera zabývá?

Je make-up artist, česky tomu říkáme šminkérka. Řekla mi, že není studijní typ, že má ráda módu a chce se tomu věnovat. Pro mě je hlavní, že dělá, co ji baví.

— Uplatnění. To je ve Švédsku často skloňované...

Ano, už při studiích je důležité mít kontakt s budoucím zaměstnavatelem. Na univerzitě máme i kariérní servis.

— Poradenství o zaměstnání?

Je i na fakultách, nebo dokonce na katedrách, k tomu i centrální. Máme také kariérní poradce nebo různé přednášky, kam přijdou absolventi poradit

Ráda chodí na hokej. Nejčastěji na Švédské hokejové hry. „Manžel má švédský dres, já český. Když vyhraji Češi, jdeme do Švejkovy hospody. Fandím Čechům, ale mám obě občanství, tak mně může být jedno, kdo vyhraje.“

Stockholmská univerzita: kampus Frescati s budovou Geo-Science.

studentům. A doporučuji jim, co a jak mají ve svém oboru dělat.

— Bere se ve Švédsku studium jako komodita?

Studenti dostávají příspěvky na studia a můžou si k tomu vzít výhodnou půjčku. Částky jsou ale různé, přesně je neznám. Ve Švédsku studuje hodně lidí i ve věku přes čtyřicet let, protože příspěvek je do pětáctyřiceti. Je to dobré, třeba když chcete změnit zaměstnání a dostanete příspěvek nebo půjčku. V jedné posluchárně pak jsou spolu dvacet i čtyřicetiletí spolužáci. Nejdůležitější je mít vizi na dlouho dopředu a pak vidět, že studium absolventům skutečně něco dává, že vzdělání je pro ně důležité.

— A korigujete své vize?

Vize má být trochu v oblacích, ale měníme ji podle podmínek. Mění se celá společnost, takže se musíme umět přizpůsobit.

— Existuje konkurence mezi univerzitami?

Ano. A projevuje se v různých žebříčcích.

— Máte i srazy absolventů?

Na Business School je dlouhá tradice srazů po deseti letech. Napřed bývá přednáška, pak panelová diskuse a nakonec mají různé katedry během večera své aktivity. Paralelně. Důležité je, aby absolventi přišli, naučili se něco všeobecného a pak se dostali ke svému oboru.

— Proč je to důležité?

Pro univerzitu i pro absolventy. Aby se univerzita mohla rozvíjet, musí vědět, že studium má smysl. Pro každého člověka je to velké rozhodnutí a stojí spoustu peněz, musí se vyplatit, musí být důležité pro profesionální vývoj. A absolvent se zase musí dozvědět, jaké jsou další kurzy, které může studovat, jak se může

angažovat – jestli může přednášet, nebo mezi studenty dělat nábor pro svou firmu, nebo jak může univerzitu podporovat.

— A podporují absolventi svou alma mater?

Stockholmská univerzita vznikla v roce 1878. Tehdy byla založena na dotaci od úspěšných vědců jako alternativa velkých univerzit, aby všichni měli možnost získat vysokoškolské vzdělání. Dnes školu nefinancují absolventi, ale především stát. Nicméně založena byla díky dotacím a občas absolventi něco přispějí. Hlavně přispívají svým časem nebo radami.

— Mají absolventi nějaké benefity?

Ano. Hlavně využití kulturního a sportovního zařízení univerzity. Někdy zadarmo, jindy se slevou.

— Jsou u vás těsnější vztahy mezi absolventy a učiteli?

Záleží na typu studia. Ale těsnější vazba bývá mezi vyučujícími, lektory a absolventy než mezi bývalými studenty samotnými. Je to tím, že máme hodně různých kurzů a všichni mají různé spolužáky, různé kolegy. Jsme decentralizovaná univerzita, je to různé. Nechceme ale být jak v americké kultuře, nemáme žádné víkendy s absolventy, kteří by s celou rodinou přijeli na kampus, to prostě k evropské kultuře nepatří.

— Takže to ani nezavedete?

Pokud se něco drasticky nezmění, tak ne.

— Co naopak k evropské nebo švédské kultuře patří?

Naše technická fakulta má například styky s absolventy po celém světě. Máme deset tisíc absolventů v cizině. Založili sdružení v Japonsku, Číně, v Americe. A tam za nimi jezdí jejich bývalí profesori a přivážejí jim dokumenty, dělají jim přednášky – je mezi nimi pořád vzájemná výměna.

Na nočním stolku má nejčastěji Čapka. Možná i proto, že téma její diplomové práce bylo Naratologie a filozofie v románové trilogii Karla Čapka. Severské detektivky čte zřídka. „Někdy v létě u vody.“

Na Univerzitě Palackého má synovce. Ludvík Kalibán studuje na pedagogické fakultě a bude tak moci osobně dohlédnout, nakolik jeho alma mater uplatňuje rady jeho tety.

doporučuji

divadlo

Kateřina Černožorská, šéfredaktorka studentského časopisu *Helena v krabici*, studentka oboru *Žurnalistika*

V nejbližší době se chystám do **divadla Tramtarie na nové zpracování Čapkova R.U.R.** Tato hra se mi vždycky líbila, ať už v papírové, či hrané podobě, koneckonců už jen fakt, že ve své době R.U.R. obletělo svět, svědčí o tom, že se jedná o výjimečné dílo. Těším se na zpracování režiséra Vladislava Kracíka a dramaturgyně Lenky Jorňíčkové, jejichž tandem už dříve spolupracoval na ztvárnění Čapkovy Války s mloky, a věřím, že i Čapkovo ranější dílo se jim podaří na výbornou. Nejbližší představení je 16. prosince.

výstava

Tomáš Nejeschleba, vedoucí katedry filozofie

Toužím navštívit výstavu **Na hlubinu v Muzeu moderního umění v Olomouci**. Akademické týdny na Svatém Kopečku byly výrazným fenoménem olomoucké předválečné (i poválečné) kultury a byly úzce spjaty s olomouckým novotomismem. K němu (i k samotným Akademickým týdnům) jsem jako student slyšel nemálo za svých studií filozofie v devadesátých letech z úst jejich účastníka a mého učitele Karla Flosse. Umělecký rozměr Akademických týdnů mě tak přirozeně láká a těším se na něj.

kino

Lucie Brijarová, studentka oboru *Mediaální studia*, redaktorka *Studentské televize*

Chystám se na třetí pokračování **Hunger Games**. Na tento sci-fi film se těším jednak proto, že jsem viděla předchozí dva díly a byla jsem z nich nadšená, a pak taky proto, že kamarádka, se kterou na film do kina půjdu, už delší dobu skoro nemluví o ničem jiném...

Musím jít...

doporučuji

kavárna

Ivana Perůtková, umělecký grafik, Vydavatelství UP

Když si chci povykládat s přáteli u dobré kávy, což k sobě nerozlučně patří, pokud nejsem kávový „závislák“, navštívím zařízení, kde se nekouří, je příjemná obsluha, nemusím překřikovat hudbu, případně mají dobré zákusky. **Preferuji kavárnu Dolce Vita na třídě 1. máje.** Mám ji navíc kousek od mé práce, a tedy celý den po ruce.

Ochutnejte!

kniha

Renata Klvačová, ředitelka Archivu UP

Právě jsem dočetla Světlo v temnotách Františka Kožíka. Životní pout Jana Amose mi tak osvěžila cestu do Sárospataku, kde i krátký čas působil. Má cesta do Uher tak dostala zcela jinou hloubku. Pod vánočním stromkem bych ráda našla knihu **Sidonie Nádherná od Aleny Wagnerové**. Těším se, až se mi objeví opravdový Rilke v životě Sidonie, protože znám jen jeho nádhernou poezii.

koncert

Gabriela Kodysová, studentka oboru Teorie a dějiny výtvarných umění, studentský spolek StuArt

Chystám se navštívit koncert kapely Priessnitz. Hraje 19. prosince v Jazz Tibet Clubu. Písničky této kapely mám naposlouchané z CD, nikdy jsem ji však neslyšela hrát živě. Teď se to chystám napravit: V únoru pojedu do Berlína na koncert americké kapely The Black Keys. Tento koncert je pro mne naprostá špička.

univerzitní
město

doc. Mgr. Antonín Staněk, Ph.D.
(*1966)

Po maturitě na šternberském gymnáziu vystudoval učitelství češtiny a občanské nauky na Pedagogické fakultě Univerzity Palackého. Doktorát získal v roce 2006, habilitoval se o sedm let později. Do roku 2001 působil jako středoškolský učitel. Poté se stal odborným asistentem na katedře společenských věd. Na radnici odcházel jako vedoucí této katedry a zároveň jako proděkan pedagogické fakulty.

text a foto:
Pavel Konečný

Z akademika politikem

Antonín Staněk je prvním habilitovaným olomouckým primátorem. Funkce se ujal 10. listopadu. Bývalý vedoucí katedry společenských věd od té doby není pánem svého času. Univerzitu ale ze zřetele nepustil.

„Z hlediska různých aktivit a časové tísně je ten přerod z akademika na politika ne bolestivý, ale trochu komplikovaný. Je to hektické v tom, že akademik si svůj čas plánuje víceméně sám. Kdežto politik v roli primátora už si čas neplánuje, je mu plánován. To, že si nemohu řídit vlastní čas, je pro mě zásadní rozdíl,“ řekl primátor docent Staněk.

Do kanceláře přichází před osmou a od toho okamžiku má naplánovaný čas, ať už to jsou schůzky, jednání, nebo přijímání návštěv. „Nemám osmihodinovou pracovní dobu. Večer přijdou na řadu slavnostní akce a předávání různých ocenění. Navíc soboty a neděle do toho patří také,“ dodal.

Akademický poklid mu chybí v okamžiku, kdy se kolem sedmé hodiny večer cítí unavený. „Ale vybral jsem si to dobrovolně, nestěžuji si. Na fakultě jsem od té doby byl dvakrát, třikrát a je to hrozně příjemné vrátit se do toho pokojnějšího tempa,“ prohlásil.

Angažovaný akademik

Nové a staré zaměstnání by se pro něj dalo přirovnat k domu a chatě. „Pokud by ta chata byla udržovaná a stačilo by jen přijet, sednout si na terasu a sem tam vyplet záhonek a zobnout ovoce. Pokud máte

přednášky a semináře připravené, mohlo by to takovou situaci připomínat,“ připustil Staněk.

Že se stal politikem, vyplynulo podle něj z jeho angažovanosti. „Chcete-li něco změnit, musíte něco dělat. Tím, že některé věci komentujete, vyjadřujete se k nim, nejsou vám lhostejné, tak někomu utkvíte v paměti a ten vám případně nabídne členství v politické straně. Pasivní člen ale nic nezmění. Já netvrdím, že jsem schopen něco změnit, ale alespoň se pro to snažím něco dělat,“ popsal svou proměnu z akademika primátor.

Akademický primátor

Prolnutí města a univerzity umožňuje nejen svou osobou, ale především sdílením stejných myšlenek. Věř, že obě instituce se budou vzájemně inspirovat a ovlivňovat. „Bavili jsme se s panem rektorem o tématech, která by mohla být prospěšná oběma stranám. Jedno z nich je cyklodoprava. To je téma, jehož řešení je jednoduché i komplikované zároveň, protože je třeba změnit myšlení lidí ohledně dopravování se uvnitř města. Nicméně je jedním z těch, které budeme chtít společně realizovat,“ potvrdil Staněk.

Sám je rovněž příznivcem oživení městských parků a přeje si i větší zapojení stu-

dentů prostřednictvím jejich odborných prací do komplexu otázek, které má město zájem řešit. „Jde například o využití volného prostoru ve městě ve spolupráci s fakultou tělesné kultury,“ podotkl.

Jako primátor se ale musí zabývat i „tvrdými“ projekty. Mezi ně patří prodloužení tramvajové trati na Nových Sadech či oprava zimního stadionu, v němž se na podzim začala hrát hokejová extraliga.

„Zatím intenzivně analyzujeme rozpočet, finanční situace města není úplně šťastná. Musíme hledat úspory, ale tak aby to aspoň z části umožnilo realizovat projekty, které jsme si předsevzali,“ vysvětlil. Už nyní má ale pocit, že čtyři roky jsou neuvěřitelně krátkou dobou, aby se něco dalo změnit. „Jsou možná na to, aby se něco nastartovalo a uvedlo do chodu a možná ani neuvidíte výsledek, protože pak se může změnit politická reprezentace,“ uvedl Staněk.

Nový primátor je na startovní čáře. Až bude v cíli, nechce, aby po něm zůstaly monumenty velkých staveb. „Třetí mrakodrap určitě nechci, ale chtěl bych, aby po mně jednou nezůstala ve vědomí lidí pachut' z toho, že tento primátor město dovedl k nějakým tragickým problémům. Když to dokážu, budu spokojený.“

Cesta za Erasmem jako pouť aneb Na kole tam a zase zpátky

Padesát dva dní, téměř sedm tisíc kilometrů, 270 hodin v sedle a 45 kilogramů zátěže – tak vypadá ve vybraných číslech putování studenta cyrilometodějské teologické fakulty Jiřího Kohoutka, který se na erasmovská studia vydal na kole. Netrhal při tom rekordy ani nehledal dobrodružství. Byl na pouti.

Pokud by se chtěl dostat do cíle co nejdříve, zkrátalo by se jeho putování o více než polovinu. Místo toho zvolil velkorysý okruh napříč severozápadní Evropou a kilometr po kilometru na sebe nechával působit její krajinu, kulturu i neplánovaná setkání s konkrétními lidmi. „Zároveň jsem chtěl ušetřit na jízdě a ověřit si, jestli to, co uvezu, mi bude na pobyt stačit. Jako křesťan a toho času student katechetiky jsem ale cestu pojal především jako duchovní pouť. Mým cílem byla cesta a putování samo,“ upřesnil Kohoutek.

On the road: Cesta jako cíl

Cesta do Švýcarska vedla obloukem z domovských Markvartic přes Opavu, podél Odry do Polska a přes východní Německo

k pobřeží Baltského moře, odtud severním Německem a dál přes Magdeburg, Drážďany, Norimberk a Konstanz až do Kreuzlingenu poblíž Bodamského jezera. „Člověk má najednou čas pro sebe, neruší jej povinnosti, působí na něj jen déšť, slunečno, protivítr – všechny ty malé velké starosti,“ přiblížil atmosféru své poutě.

Během putování se spolehl na služby CouchSurfingu – internetové služby bezplatného ubytování, sjednávání prostřednictvím sociální sítě. Kromě praktického přínosu to byla i příležitost k nezapomenutelným setkáním s hostiteli, často novými přáteli. „Nejde jen o to u někoho přespát, ale i o večerní sdílení, výměnu zkušeností, názorů a nápadů,“ připomněl Kohoutek. →

Jiří Kohoutek (*1989)

Absolvoval v roce 2012 studium oboru Vychovatelství a v letošním roce dokončuje studia Sociální pedagogiky na Pedagogické fakultě Ostravské univerzity. Pro titul bakalář v oboru Náboženství se zaměřením na vzdělávání a katechetiku si ze Švýcarska přijel v lednu 2014 na olomouckou cyrilometodějskou teologickou fakultu. Od letošního akademického roku zde zahájil navazující magisterské studium Teologie.

Nejraději přitom vzpomíná na setkání v Drážďanech s přáteli ze studií v Ostravě, u kterých si odpočinul během cesty tam i zpět, nebo na náhodná setkání „on the road“. Česká vlajka vlající denně za sedlem mu například zprostředkovala dvě přátelská pozvání na kávu od neznámých lidí v Německu. „V obou případech vyšlo najevo, že mají manželku z Česka. Jsem proto českým ženám vděčný, jak pěkně si umějí ochočít své německé muže, bylo to pokaždé milé setkání,“ dodal Kohoutek s úsměvem.

Na kole i na praxi

„Cílovou pásku“ poutník protřhl po dvaceti dnech v Kreuzlingenu, kde se tamní Pädagogische Hochschule Thurgau na dvanáct příštích měsíců stala místem jeho erasmovského pobytu. Přihlásil se na něj ještě jako student sociální pedagogiky na Ostravské univerzitě.

„Bakaláře tam budoucí učitelé zvládnou stejně jako u nás za tři roky. Tím ale zároveň jejich učitelské studium končí – studují tak mnohem intenzivněji, většinou celých pět dnů v týdnu a plní více úkolů,“ přiblížil Kohoutek odlišný systém vzdělávání budoucích učitelů ve Švýcarsku. Skladbu předmětů volil podle svého individuálního zájmu. „Zaměřil jsem se například na výtvarnou a technickou výchovu, chodil do perfektně vybavených dílen a zkoušel pracovat s různými nástroji. K tomu jsem si přibral němčinu a angličtinu,“ objasnil.

Milovaný dopravní prostředek přitom nenechal zahálet. Na kole dojížděl na praxi v základní škole v Churu vzdáleném 120 kilometrů. A cestoval i po okolí. „Projel jsem se až do Davosu a Arosy a dostal jsem se i k italským hranicím, odkud jsem se vracel nádherným průsmykem Via Mala. Po původních nepříliš frekventovaných cestách jsem mohl v klidu projíždět i dlouhými tunely skoro sám,“ vzpomíná Kohoutek.

Bez teplé postele, zato svobodnější

Cestou zpět putoval přes Belgii, Holandsko a Dánsko, pak Německem na severozápadní hranice České republiky a odtud zpátky na sever Moravy a do Slezska. Cestoval přitom jen o šest dní déle, o to ale rychleji. „Denní vzdálenost jsem si stanovil na sto šedesát kilometrů, kromě dvou dnů strávených u přátel v Drážďanech a v Novém Jičíně, kdy byl dojezd jen coby na kole dojel,“ dodal Kohoutek s úsměvnou nadsázkou.

Protože mu vypověděl služby notebook, musel se na zpáteční cestě obejít bez smluvených ubytování a nocovat na autobusových zastávkách, ve stanu nebo „pod širákem“. „Spaní bylo sice provizorní, ale zároveň osvobozující, protože člověk nemusel spěchat na domluvenou schůzku. Cesta zpět byla proto volnější, jel jsem si svým tempem,“ popsal Kohoutek.

Z deníkových záznamů na poutnickém blogu

Druhý den – Wrocław:

Večerní program se protáhl. Šli jsme s Pawlem a jeho spolubydlici na pivo, mimo jiné také do hospůdky Česki film. Pomyslnými vrcholy večera byla ochutnávka národního jídla barszcz ukrajinská a polsko-česko-anglická rozprava nad Pawlovou zálibou – hledání kovových předmětů v polích.

Cestou do města Ehingen:

Celý den prší. Navíc bloudím po cestách, které nemám v mapě. Po příjezdu do Oberdischingen nakupuji a delší čas odpočívám, ale je mi zima, když se nehýbu. Silnice 311 je úzká a plná, vracím se k cyklostezkám. Netuším, kudy mne táhnou. Jedna křižovatka je v podstatě naprosto neznačená. Čekám, snažím se zorientovat a modlím se.

Cesta poutníka odstartovala na začátku loňského července. Do Kreuzlingenu to trvalo 22 dnů a 2223 kilometrů, zpátky 28 dní a 4581 kilometrů. Domů se Jiří Kohoutek vrátil o rok později opět v červenci.

Minimum zavazadel a dvojité řídítka

Tisíce kilometrů zvládl na obyčejném kole koupeném ve slevě – „trek“ s hliníkovým rámem, na kterém už jezdí sedm let. Nejdůležitější „zlepšovák“ si opatřil svépomocí. Aby měl k dispozici kromě zpětných zrcátek, světel, brzd a přehazovačky zároveň i přední brašnu, připevnil k původním řídítkům ještě jednu – z novodurové trubky.

„Důležité je brát toho co nejmenší, aby se člověk zbytečně nepřetěžoval. Stačí mít rezervní oblečení, aby se dalo převléct do teplého, když přijde chlad, a něco do deště, aby člověk nepromokl,“ radí Kohoutek.

Nejhorší situace během cesty nastaly pouze v důsledku technických problémů s přetrženým řetězem a nezvládnutým smykem na mokré vozovce. Naštěstí to odnesla jen odřená kolena, řídítka a prasklý nosič. Počítat musel i s častým deštěm. „Mraky byly nade mnou skoro pořád, ale promokl jsem jen dvakrát za celou dobu,“ dodal s uspokojením.

Splněná očekávání

Cesta za Erasmem je zatím nejdelší cestou, jakou absolvoval, za rekordmana se ale nepovažuje. „Je nás v Česku víc cyklistů, kteří cestují pro radost a zážitek. Těch sto šedesát kilometrů denně je ale asi nadstandard,“ připouští. Zároveň přiznává, že jej namáhavá trasa zmohla. „Tím, že jsem ji zvládl, jsem se ale ujistil, že se dá jít až na kraj sil a přesáhnout sám sebe,“ doplnil Kohoutek.

Hlavním přínosem i smyslem cesty pro něj zůstává duchovní zkušenost. „Když člověk jede čtyři týdny v jednom kuse na kole a vlastně jej nic nezastaví, i když to ohrožení nad ním stále visí – v tom spatřuji Boží vůli a záštitu nad poutníky. Člověk si uvědomí svou malost. Ví, že proti tomu dešti nedokáže udělat nic jiného, než na sebe hodit pláštěnku a doufat, že nebude přšet tak silně, aby promokla. Nenadělá nic ani s tím, když ho potká nehoda. A přitom se nic zásadního nestane,“ objasnil Kohoutek.

Očekávání měl prostá. „Čekal jsem, že budu mít čas, klid, podněty z nádherné krajiny a krásných setkání. A to se také naplnilo – potkal jsem spoustu milých lidí ochotných ke sdílení bytu, jídla i myšlenek,“ potvrdil Kohoutek. Namísto rad pro případné následovníky má jednoduché doporučení: „Jak jinak vydat svědectví o pouti, útrapách a zážracích než pobídkou k pouti vlastní?“ □

text: Pavel Konečný
foto: Joshua Lombard

absolvent

Náš člověk v Americe: Nejdůležitější je motivace

Studium na Univerzitě Palackého Miloslav Bešta dodnes považuje za vzdělání na úrovni. Absolvent katedry informatiky z roku 1996 pracuje nyní desátým rokem jako vývojář v Google v New Yorku. Jak přiznal, pomohla mu náhoda.

„Na fakultě jsme měli hodně matematiky i počítačů a jako studenti měli vysokou motivaci, dokázali jsme se toho hodně naučit. Se znalostmi z Univerzity Palackého se lze uplatnit nebo prorazit kdekoliv v Česku i ve světě. Nejdůležitější je ale to, jak je člověk motivovaný a jak je ochoten na sobě pracovat,“ prohlásil Bešta.

A má s čím srovnávat. S červeným diplomem se přesunul z Olomouce do Prahy, kde si chtěl na Univerzitě Karlově udělat doktorát. „Je to větší škola a jsou tam větší vědecké kapacity, ale základy jsou

velice podobné tomu, co jsem vystudoval v Olomouci,“ poznamenal.

Americký doktorát

„Šel jsem studovat do Prahy na katedru informatiky k profesoru Františku Plášilovi. Ten ale záhy odjížděl na rok na výměnu učit do Detroitu a potřeboval studenty, tak jsem šel s ním. Nikdy jsem neplánoval, že budu studovat v Americe. Když se ta příležitost naskytla, tak jsem si říkal, že to na rok zkusím,“ vzpomínal. →

RNDr. Miloslav Bešta, Ph.D.
(*1973)

Jeho první počítač byl ZX Spectrum, dnes pracuje desátým rokem jako vývojář v Google v New Yorku.

Mezi jeho koníčky patří turistika. S přítelem rád chodí po horách, zvláště v amerických národních parcích. Nejvýše vystoupal na čtyřtisícovku. V Česku si zamiloval Jeseníky a Šumavu.

Doktorát chtěl hlavně proto, aby mohl zůstat na olomoucké univerzitě, kde chtěl vyučovat. Nakonec jej dokončil po více než pěti letech na Wayne State University v Detroitu. „V případě přírodovědných oborů to v doktorském studiu funguje tak, že dostanete stipendium složené ze dvou částí. Jedna znamená, že musíte učit, nebo opravovat domácí úkoly, za to jste placeni. Sice relativně malou částkou, ale dostatečnou na přežití. Navíc vám univerzita platí i samotné studium. Takže jsem doktorát vystudoval prakticky zdarma,“ popsal Bešta.

Na Wayne State University v Detroitu je způsob vzdělávání trochu jiný. „Větší důraz se klade na samostatnost myšlení. Třeba jsou často zadávány úkoly, které by v Česku vyžadovaly příliš mnoho času na vypracování, studenti by si řekli: necháme to být. Na druhou stranu takový způsob výuky ukazuje, že pokud strávíme dostatek času nad problémem, tak se dá vyřešit, ať je jakkoliv náročný,“ nastínil Bešta.

Jeho prvním počítačem bylo ZX Spectrum, proto jeho kroky směřovaly na přírodovědeckou fakultu v Olomouci, kde vzhlížel k takovým „mašinám“, jako byly legendární PC 386.

„Název oboru Teoretická kybernetika, matematická informatika a teorie výpočetních systémů je abstraktní pojem,

kterému jsme se jako studenti smáli. Prakticky je to informatika, softwarové inženýrství, teorie počítačů a algoritmy,“ vysvětlil. Po dokončení studia před odchodem do Prahy ještě rok na katedře informatiky vyučoval.

Během doktorského studia v Americe se věnoval výzkumu v části informatiky, která se nazývá formální metody a verifikace systémů. „Je to pomezí matematiky a informatiky a zabývá se dokazováním bezchybnosti složitých algoritmů,“ uvedl. Po necelých šesti letech na detroitské univerzitě se ale chtěl na svou katedru vrátit.

„Už jsem byl domluven, že nastoupím v Olomouci, pokud neseženu v Americe něco zajímavějšího. A to se stalo. V podstatě jsem se díval jen po atraktivních zaměstnavatelích ve Státech. Na univerzitách a v několika firmách. Jednou z nich byl Google,“ řekl. Psal se rok 2005.

Atraktivní zaměstnání

Prvních pět let pracoval na vývoji nástrojů pro vývojáře. V interní infrastruktuře na distribuované kompilaci programů. Pak dva roky v oblasti reklamy a na backendu nástupce DoubleClicku. „Na serverech, které rozhodují o tom, jakou reklamu vám zobrazí, když si prohlížíte stránky,“ vysvětlil. Poslední dva roky je zpátky v infrastruktuře a pracuje na distribuovaném file

systému používaném ve všech datových centrech Google.

„Když jsem nastupoval, byla to malá společnost, což mi dalo možnost přispět významnější měrou k rozvoji systému a softwaru. Infrastruktura pro ukládání dat je jedna z těch základních, bez kterých by společnost nepřežila. Jsem v seniorní pozici, která mi umožňuje ovlivňovat směr, jímž se Google vydává v rámci souborových systémů,“ přiblížil své uplatnění. Jeho firma se prý snaží najít univerzální lidi, takové, kteří dokážou změnit pracovní zaměření podle potřeby.

Na Olomouc vzpomíná jenom v dobrém. „Náš ročník byl relativně úspěšný. Byly dva roky po revoluci, když jsem byl přijat na fakultu. Vzpomínám si na spoustu kantorů a profesorů. Například na doktora Večerku a jeho teorie automatů a formálních jazyků byla pro nás zážitkem. Vzpomínám také na profesora Snášela a Sklenáře, který byl vedoucím mé diplomové práce...“ ozývalo se ze sluchátka na druhé straně Atlantiku. Ze spolužáků vyjmenoval Petra Wacławka a Radovana Janečka. „O rok před námi byl i Radim Bělohávek, který je teď vedoucím katedry,“ doplnil Bešta.

Česko z povzdálí pořád sleduje, i když ne každý den. „Čtu na internetu noviny, takže mám zhruba přehled,“ podotkl. Na rodné Bouzovsko se vrací dvakrát ročně.

Dobročinný bleší trh i noc venku – univerzita podporuje charitu

Bezpočet rozmanitých věcí s minimální cenou a vysokou přídanou hodnotou si odnášeli kupci z prvního Dobročinného blešího trhu na cyrilometodějské teologické fakultě. Charitní projekt Noc venku zase podpořilo přenocováním pod širým nebem jedenáct spáčů a dvě stě lidí jim darovalo potraviny. Podle rektora Jaroslava Millera je i charita oblastí, v níž by univerzity měly působit.

text a foto:
Vělena Mazochová
Milada Hronová

Bleší trh na konci listopadu zpestřila dražba vybraných předmětů včetně pera bývalé děkanky, fenky současného děkana Petera Tavela, nebo starý psací stroj řádkových sester ze Znojma.

Blešák vynesl přes 80 tisíc korun

Podle rektora Jaroslava Millera, který se dražby zúčastnil, patří charita k univerzitě stejně neodmyslitelně jako věda a výuka. „Všude na světě se slušná občanská společnost pozná podle toho, že se věnuje charitě a je ochotná investovat peníze do tak bohudíků věcí, jako jsou hospice, útulky pro bezdomovce nebo pomoc handicapovaným dětem. Jsem pyšný na to, že tady máme akci tohoto druhu,“ zdůraznil rektor, který děkanovi a fakultě poděkoval za velkolepou ideu.

Děkan pořadající fakulty Peter Tavel je přesvědčen, že se od církve a fakulty zapojení do dobročinných aktivit právem očekává. „Bleší trh je první, spíše symbolický počín tímto směrem. Jde samozřejmě o to, abychom pomohli a zároveň vychovávali studenty k tomu, že je třeba dělat něco dobrého pro lidi,“ shrnul Tavel.

Výtěžek z dvoudenní dobročinné akce přesáhl 80 tisíc korun a byl věnován Hospici na Svatém Kopečku, který za něj pořídí polohovací pomůcky k lůžkům pro nevyléčitelně nemocné pacienty. „Díky nim budou moci naši zaměstnanci lépe a šetrněji manipulovat s pacienty,“ uvedl ředitel hospice Jiří Borík.

S bezdomovci solidárně zalehlo 11 spáčů

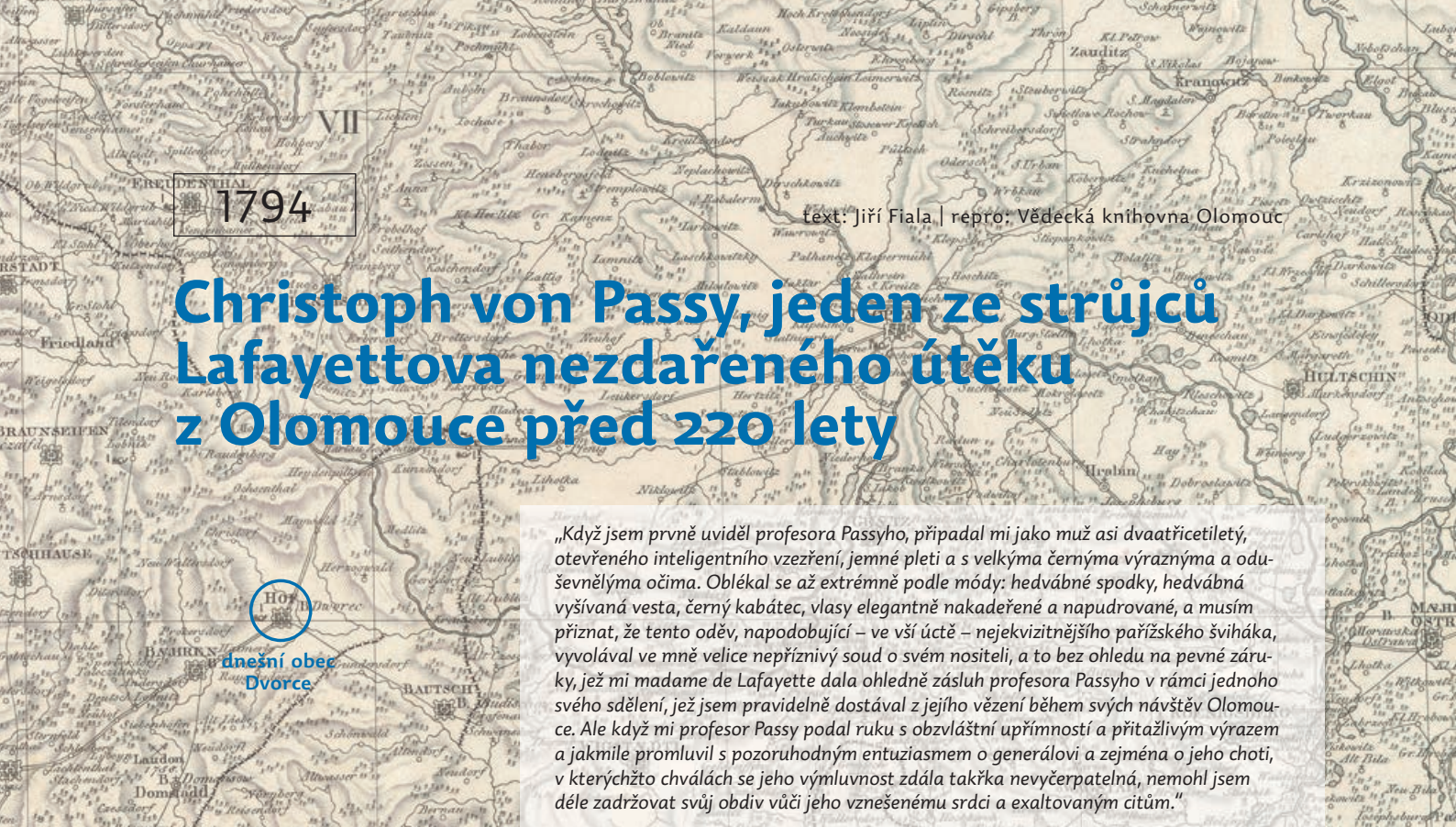
Postel s teplou peřinou oželelo jedenáct odvázlivců, kteří se zapojili do charitativního projektu Noc venku a vyjádřili tak solidaritě s lidmi bez domova. Na vlastní kůži si vyzkoušeli, jaké je to usínat pod širým nebem v sychravém listopadovém počasí. Bezdomovce podpořilo i přes dvě stě dárců, kteří přinesli k U-klubu zhruba tisíc kusů potravin, a armáda, jež dovezla polní kuchyni.

„Obávala jsem se, že mi bude zima, ale spalo se mi kupodivu dobře. Měla jsem dva spacáky a deku, chladno mi nebylo. Zalehla jsem na trávu vedle U-klubu v jednu ráno a vstávala něco po šestě. Z akce jsem nadšená,“ řekla studentka porodní asistence Eva Valentová.

Noc venku podpořil i rektor Jaroslav Miller. „V nedávné době jsem se seznámil s člověkem, který před časem hrával v průchodu ke Konviktu na klavír. Tento absolvent konzervatoře ztratil shodou nešťastných náhod mnohé. Neztratil však elán do života, přestože se mu nyní nedaří. Věřím, že to pro něj není napořád. Je ukázkovým příkladem toho, že člověk v životě nemusí mít vždycky štěstí,“ řekl rektor.

Olomouckou Noc venku spoluorganizovala filozofická fakulta. Během večera se ve stanech postavených armádou hrálo divadlo a mezi herci byli i lidé s bezdomovcečkou zkušeností.

text: Jiří Fiala | repro: Vědecká knihovna Olomouc

Christoph von Passy, jeden ze strůjců Lafayettova nezdařeného útěku z Olomouce před 220 lety

„Když jsem prvně uviděl profesora Passyho, připadal mi jako muž asi dvaatřicetiletý, otevřeného inteligentního vzezření, jemné pleti a s velkýma černýma výraznýma a oduševňujícíma očima. Oblékal se až extrémně podle módy: hedvábné spodky, hedvábná vyšívaná vesta, černý kabátec, vlasy elegantně nakadežené a napudrované, a musím přiznat, že tento oděv, napodobující – ve vši účt – nejekzotičtějšího pařížského šviháka, vyvolával ve mně velice nepříznivý soud o svém nositeli, a to bez ohledu na pevné záruky, jež mi madame de Lafayette dala ohledně zásluh profesora Passyho v rámci jednoho svého sdělení, jež jsem pravidelně dostával z jejího vězení během svých návštěv Olomouce. Ale když mi profesor Passy podal ruku s obzvláštní upřímností a přitažlivým výrazem a jakmile promluvil s pozoruhodným entuziasmem o generálovi a zejména o jeho choti, v kterýchžto chválách se jeho výmluvnost zdála takřka nevyčerpatelná, nemohl jsem déle zdržovat svůj obdiv vůči jeho vznešenému srdci a exaltovaným citům.“

Christian von Passy je autorem vědecké statistiky Moravy, uvedení do moravské vlastivědy a pojednání o moravském vinařství (tyto práce zůstaly v rukopisech). Tiskem byla vydána Passyho mapa Moravy a rakouského Slezska ve dvou listech.

Christian von Passy (1763–1837) vystudoval právo na Vídeňské univerzitě. V roce 1788 se stal profesorem na právnických studiích při olomouckém lyceu. Vyučoval obecné dějiny, politické vědy, přestupkové právo a statistiku Moravy a Slezska. V roce 1797 se stal rektorem lycea a převzal také katedru církevního práva.

Takto vylíčil profesora C. k. lycea v Olomouci Christiana von Passy generál Henri Louis Guillaume Ducoudray Holstein, vlastním jménem Heinrich Ludwig Guillaume. Podle Memoirs of Gilbert Motier La Fayette. Podle Villama nebyl Passy ženat a od rakouské vlády dostával slušný plat. „Za příznivých okolností a těše se neposkvřené reputaci, žil ve velké volnosti, jsa absorbován svými literárními zálibami, zejména v italské poezii,“ dodává Guillaume.

Nepovedený útěk

Villamovy memoáry obsahují popis životních osudů „hrdiny dvou revolucí“, generála Lafayettea, který byl v letech 1794–1797 internován jakožto rakouský „státní vězeň“ v olomouckých jezuitských kasárnách. O útěk se pokusil před 220 lety dne 8. listopadu 1794 s pomocí svobodných zednářů, k nimž Lafayette sám náležel.

Autor pamětí Henri Guillaume se na úsilí osvobodit generála Lafayettea z internace sám podílel. Olomouc navštívil čtyřikrát a dvakrát zavítal i do Ryzoviště (tehdy Brunzejfu), přičemž se vydával za dánského obchodníka. V útěku se rovněž vehementně angažoval profesor olomouckého lycea Christian von Passy, stejně jako další dva svobodní zednáři – hannoverský lékař Justus Erich Bollmann a americký student medicíny Francis Kinloch Huger. O Lafayetteovu svobodu usilovali nejmnější lidé své doby, včetně jeho přítele prezidenta USA George Washingtona.

„Passy byl v době před příjezdem Bollmanna a Hugera do Olomouce, během jejich pobytu v tomto městě i v momentu Lafayetteova vysvobození průvodcem a poradcem ohledně všeho, co se týkalo osudu vězňů,“ napsal

Villaume, jehož vzpomínky byly dosud neprobádaným zdrojem. Podle nich Passy zajišťoval i vzájemnou korespondenci a kontakty s olomouckým bankéřem Karlem Wolfgangem Hirschem, jenž pro Lafayettea zajistil potřebné finance.

Příležitost k útěku z olomoucké internace poskytla Lafayetteovi pravidelná zdravotní vyjížďka kočárem. U Chválkovic zastavili kočár Bollmann s Hugerem s připraveným koněm pro vězně. Při potyčce se strážník Bollmann na Lafayettea „Get to Hof!“, aby vyrazil do Dvůrců (německy Hof). Tam na něj čekal kočár, který by ho zavezl za rakouské hranice. Jenže Lafayette rozuměl „Get off!“ tedy „Jedte pryč!“ a vyrazil nazdařbůh. U obce Ryzoviště, kde se vyptával na cestu, byl podezřelý špatnou němčinou a rychtář jej zadržel.

Revolucionář hofrátem

Gilbert du Motier markýz de La Fayette byl v olomoucké pevnosti vězněn od května 1794 do září 1797. Patřil k nejvýraznějším politikům své doby. Zapojil se do amerického boje za nezávislost i do Velké francouzské revoluce.

Jméno Christiana von Passy se objevuje v roce 1795 na seznamu vídeňské zednářské lóže Sv. Jana U Korunované naděje na východě (jejím členem byl i Wolfgang Amadeus Mozart).

Jak se ale v Rakousku říkávalo, mladí revolucionáři, staří hofráti (dvorní radové). Když na vídeňském kongresu v roce 1815 bylo Lombardsko-benátské království přičleněno Rakouské říši, opustil Christian von Passy olomouckou akademickou dráhu a stal se guberniálním radou v Benátkách. Pobýval tam do roku 1828 a poté přesídlil jako penzista do Vídně, kde o devět let později ve stáří 74 let zemřel.

foto: Pavel Konečný

zrcadlení

Марія Попко, česky Marie Popková (*1990)

Narodila se v ukrajinském hlavním městě Kyjevě. Studovala na kyjevské Ševčenkově národní univerzitě, kde ukončila magisterské vzdělání v oboru Slované jazyky a literatura (ukrajinistika a bohemistika). Poprvé navštívila Česko v roce 2008, posléze se pravidelně účastnila programů jazykových škol v Brně a Českých Budějovicích. V roce 2013 nastoupila na Univerzitu Palackého. Je v doktorském studijním programu ve druhém ročníku oboru Srovnávací slovanská filologie.

Чехія – нова сторінка у книзі мого життя

Кажуть, зміна – це життя. І це правда. Без змін наші дні були б схожі на веселку без кольорів. Мій приїзд у Чехію змінив усе: погляди на життя, ставлення до людей, характер. Я народилася і прожила 23 роки у прекрасному місті, столиці України – Києві. Мегалопіс сформував і стиль мого життя – я постійно поспішала, у мене практично не було часу просто спокійно прогулятися по парку чи посидіти на березі Дніпра. Коли я приїхала в Оломоуц – моє життя змінилося. З першого погляду я полюбила це маленьке, затишне, красиве містечко, де, здається, час іде повільніше... Посидіти на лавці у Сметанових Садах, прогулятися площами міста, випити кави в улюбленій кавярні Триесте – ось що я люблю. З чехами ми знайшли спільну мову. Так, у мене тут з'явилися прекрасні друзі, з якими я проводжу вільний час, їжджу на екскурсії і навчаюся. Вони допомагають мені у вивченні чеської мови – виправляють помилки та іноді сміються з мого українського акценту. Але чим більше я спілкуюся з чехами, тим частіше чую питання: «Чому ти вчиш цю мову? Чому саме чеська?». Я вам відповім: тому що це чудова слов'янська мова, якою говорили Коменський і Масарик, писали Божене Немцова і Ярослав Гаšek, якою сьогодні говорять мільйони чехів у серці Європи. Я з впевненістю можу сказати, що нова сторінка у книзі мого життя, яку я почала писати тут, в Чехії, наповнена новими враженнями, цікавими подіями, приємними людьми, сюрпризами і неповторними емоціями!

Česko – nová stránka v knize mého života

Říká se, že změna je život. A je to pravda. Beze změn by byly naše dny jako duha bez barev. Můj příjezd do České republiky změnil všechno: životní názory, postoje k lidem, povahu. Narodila jsem se a prožila 23 let svého života v nádherném městě, hlavním městě Ukrajiny – Kyjevě. Velkoměsto ovlivnilo můj životní styl. Pořád jsem spěchala, prakticky jsem neměla čas na to, abych si udělala procházku parkem nebo si sedla na nábřeží Dněpru. Když jsem přijela do Olomouce, můj život se změnil. Na první pohled jsem se zamilovala do tohoto malého, útulného a krásného městečka, kde čas utíká pomaleji, nebo se mi to aspoň zdá. Ráda sedím na lavičce ve Smetanových sadech, procházím se po náměstích, piju kávu v mé oblíbené kavárně Trieste na Dolním náměstí. S Čechy jsem našla společnou řeč. Ano, mám tady dobré kamarády, se kterými trávím svůj volný čas, jezdím na výlety a studuji. Kromě toho mi pomáhají se studiem českého jazyka, opravují moje chyby a občas se smějí mému ukrajinskému přízvuku. Ale čím víc komunikuji s Čechy, tím častěji slyším otázku: „Proč studuješ ten jazyk? Proč vůbec čeština?“ Odpovím vám: protože je to nádherný slovanský jazyk, kterým mluvili Komenský a Masaryk, kterým psali Božena Němcová a Jaroslav Hašek, jazyk užívaný miliony lidmi v srdci Evropy. S jistotou můžu říct, že tato nová stránka v knize mého života, kterou jsem začala psát tady v Česku, je plná nových zážitků, zajímavých událostí, příjemných lidí, překvapení a neopakovatelných emocí!

Hrdost, čest a rovná záda. Tyto tři vlastnosti Čechům, podle Čechů samotných, často chybí. Mělo, nebo mohlo, to změnit posledních pětadvacet let. Ale třeba je to přece jen krátká doba.

Česko. A roste pořád rovně a hrdě a jeho listí každý podzim stejně šumí, jen hymny se mění. Kontinuita, ta Čechům chybí mnohem víc. Kde domov můj... hledají se.

RESTAURACE STUDIJNÍ

NA ŽIVO

ROK OD ROKU JE TO STEJNÝ.

ZAČNE SEMESTR, PŘIVÁLÍ SE STUDENTI, KTERÍ SE CHTĚJÍ JEN ULEJ VAT Z REÁLNÝHO ŽIVOTA.

KAFE VYPUDÍ MOČ A NOČNÍ MŮRY

ROZUMÍŠ, TY SE SNAŽÍŠ, PŘIPRAVUJEŠ SI PŘEDNÁŠKY...

A ONI JEN TUPĚ KOUKAJÍ NEBO MAJÍ KOCOVINU A JE JIM BLBĚ.

CHR... CHR... CHR...

MÁM JÁ TO ZAPOTŘEBÍ?

VÍC ZÁJMU PROJEVÍ TADY PIŠTA.

?

CLP!

PIVO

RUM

FILDA?

JO.

TAKY JSEM TO ZAŽIL..

KDYŽ MI KOUPIŠ PIVO, PORADÍM TI, JAK NA NĚ.

40 žurnál 2014

1. a 3. strana obálky – foto: Kristýna Erbenová
Zadní strana obálky – Petra Bolková: Kočka Natali (koláž, výřez).
Obraz na benefiční výstavě organizované spolkem StuArt pro
neřediný psí útulek vydražila Skarlet Křížová.

